

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr.77-78 (6236-6237)

03.09.1991.

Cena: 30 kap. (abonentiem 22 kap.)

Galēnu kopsaimniecībā linu novākšanā nodarbinātas četras apkalpes: pirmajā lečirknī - Franča Puduļa un Valentīna Skudras, otrajā - Vasilijs Bodanova un Valērija Leimaņa. Linu pirmapstrādē uz laukā čaklī palīgi bija Preiļu linu fabrikas strādnieki, pašlaik arī viesstrādnieki no Ukrainas. Attēlā: linu kombainieris S. Mališevs, kombainu apkalpu vadītāji V. Leimanis un V. Bogdanovs.

Jāņa Silicka foto

Pirmie drosmīgie

Iespējams, ka šodien, avizes iznākšanas dienā, stāvoklis jau būs mainījies, un viens otrs pagasts leposies ar kuplu zemessargu pulciņu. Bet lai nešķiet vecas arī šīs ziņas, kas vāktas pagājušo trešdien, jo tās parāda pirmos drosmīgos vīrus. Man gan jāatzīstas, ka, sēstoties pie telefona, apbrūnojos ar lielu papīra lapu, lai pietiktu daudzajiem uzvārdiem, taču izrādās, ka tās nevajadzēja.

Rožkalnu pagasts. Valdes priekšēdētāja Astrīda Spuriņa pastāsta, ka par zemessargiem pieteikušies jaunzemnieki Pēteris Grauzīns un Donāts Īvulis.

Rušonas pagasts. Pirmais un vienīgais zemessargs - Ainārs Ozols.

Jersikas pagasts. Sekretāre Ināra Dimante informē,

ka iesniegumu ar lūgumu uzņemt zemessargos uzrakstījis Gunārs Čevers, kas savā laikā te kļuva arī par pirmo jaunzemnieku.

Upmalas, Sīlukalna pagasti. Gribētāji pagaidām nav atradušies. Kad tādu pašu atbildi saņemu arī no Turku pagasta, zvanišanu nolemu neturpināt. Bet kā gribas ticēt, ka šodien pagastos ir jau pavisam citi aina un mūsu zeme, mūsu laudis beidzot var sākt cerēt kādreiz justies aizsargāti gan pret, pieļauju varbūtību, brūpotām „sarkanajām bandām”, gan pret ierindas zagļiem, laupītājiem un slepkavām.

L.Sila

Pēc rajona iedzīvotāju vēlēšanās informējiet, lūdzu, kā notiek šī lēmuma izpilde mūsu rajonā, - šādu jautājumu uzdevu rajona prokuroram A.Pauras kungam.

- Kā jau presē ziņots, partijas mājā ieradāmies 23.augustā pulksten 15.00, dažas stundas pēc lēmuma pieņemšanas Augstākajā Padomē, trīs stundas pēc LKP CK ēkas pārņemšanas. Jāsaka atklāti, radio, kas translēja Augstākās Padomes sesijas norisi, partijniekiem deva rokās lielu trumpi, viņi saprata, kas sekos. Tāpēc pieļauju varbūtību, ka daudzi svarīgi dokumenti, kas attiecas uz militārā apvērsuma organizēšanu un atbalstīšanu, kā arī uz janvāra notikumiem Rīgā, paspēti iznīcināt. Tūdaļ izdarītā partijas komitejas krāšanā atradām dažus jau saplēstus un pa pīrgrozā izmestus papīrus, kas tomēr juristiem var palīdzēt apjaust pēdējo dienu rajona komitejas vadības darbošanos. Kas attiecas uz citiem dokumentiem, tie palika partijas komitejā nodošanai republikas arhīvam.

24.augusta vakarā tika aizsīmotas arī Valsts drošības komitejas vjetējās nodaļas durvis. 26.augustā durvis tika atvērtas, lai pārņemtu iepriekšu un ieročus. Krāšana izdarīta

netika līdz turpmākai rīcības saskaņošanai ar PSRS VDK pārstāvjiem, kas republikā ieradušies no Maskavas, bet, kā bija nojaušams, arī te - „tūri papīri”. 28.augustā aizsīmogotas kara komisariāta telpas, kuras tiek apsargātas.

tējiem komunistiem. Šīni sakari bāzēti nozīmīti Vartminskis, Gertmanis un citi partijas komitejas darbinieki. Jāpiebilst, ka izsaukums uz prokuratoru un nozīmīšana pati par sevi neliecina par cilvēka vainu un no tās nav ko baidīties, jo neviens netiks

nekautrējās izteikt: „Mūsu laiks vēl nāks”. Mums ir jāapzina šādi pilsoņi, jāzina, no kurās puses varētu nākt trieciens. Taču! Pārliecība nav par pamatu vajāšanai vai sodīšanai.

Nekurināsim atrriebības sārtus, kurros sadegs veselais saprāts un iespējas ar vienādām tiesībām Latvijā dzīvot visu tautību pārstāvjiem. Arī tas, ka cilvēks ir bijis komunists, vai kļusībā pat pašlaik tāds jūtas, pat tas, ja viņš ir strādājis partijas vadošajos amatās, vai, piemēram, bijis par tehnisko darbinieku partijas komitejā, nevar un nedrīkst būt par iemeslu pilsoņa terorizēšanai. Un mūsu līdzdzīvotāji, jūtot, ka pret viņiem netiek piemērotas represijas, varbūt mēģinās daudz ko pārdomāt un pārvērtēt.

Taču atrriebību nejauksim ar laisnīgu sodu noziedzniekiem. Iespējams, mūsu vidū ir laudis, kam ir sakars ar janvāra asīspainajiem notikumiem Rīgā un Vilnā, ka ir tādi, kas ar savu rīcību atbalstīja valsts apvērsumu. Par šiem cilvēkiem ziņas gaida rajona prokuratūra, kas atrodas Preiļos, Talsu ielā 2, ceturtajā stāvā. Taču atgādinu: ziņu iesniedzējās nevar parādīt anonīms, viņam ir jānorāda savs vārds, adrese, darba vieta. Sniegtās ziņas tiks pārbaudītas, liecinieki nozīmīgiem ierobežotām iestādēm, kas apzinās, ka zināma sabiedrības daļa dzīvo ar domu, bet citi arī naidā sakostiem zobiem to

iesniegumi. Visos tajos sniegtās šādas faktas: 21.augustā kombinātā noticis mītiņš, kura dalībnieki nolemuši savu pretestību militārajam apvērsumam izrādīt streikojot. Kombinātā bija ieradies partijas rajona komitejas pirmsākumi sekretārs P.Vartminskis. Uzstāties vijam nav tīcis jauts, bet pēc mītiņa viņš aicinājis tos, kuri vēlas viņu uzklausīt, un devis padomu - nestreikot. Izmeklēšana šajā lietā turpinās.

- Paldies par stāstījumu. Jūsu vārdā atļaušos solīt rajona iedzīvotājiem, ka par izmeklēšanas gaitu un rezultātiem vēl stāstīsim, kā arī aicināt katru, kam svarīga informācija sakārā ar nesenajām pārādzīvotām briesmu dienām, griezties pie izmeklētājiem un prokurora.

- Jā. Un pie visa vēl piebildišu; LR rajona prokuratūra pārīemusi visu LPSR Preiļu rajona prokuratūras lietvedību, tajā skaitā arī pilsoņu iesniegumus. Visas sīdžības, uz kurām atbildi nav devis LPSR Preiļu rajona prokurors I.Kirilovs, tiks pienemtas izskatīšanai mūsu prokuratūrā, pārbaudītas un pilsoņiem tiks sniegtas rakstiskas atbildes.

L.Sila

Pagrīdei nebūt!

, 15.00. Rajona komiteja slēgta. Aizejam pagrīde! Šāds ieraksts tīra galda kalendāra lapā vienā no kabinetiem sagaidīja prokuratūras darbinieku, kad viņi ierādās LKP Preiļu rajona komitejas ēkā, lai izdaņtu krāšanu atbalstoši Latvijas Republikas Augstākās Padomes 23.augusta lēmumam par Latvijas Komunistiskās partijas antikonsstitucionālo darbību Latvijas Republikā.

Kratīšana veikta arī LKP rajona līdera P.Vartminskā dzīvoklī, izņemti piezīmju blocini, kas varētu sniegt kādu informāciju.

Latvijas Republikas prokuratūrā ir ierosināta kriminālliepa PSRS apvērsuma organizēšanas izmeklēšanai. Katrā rajona prokuratūra veic izmeklēšanu sava rajona robežās.

Apvērsums pārliecināja, ka Latvijas Republikas un demokrātijas visbūtīgākais pretinieks ir Latvijas Komunistiskā partija. Lidz ar to rajona prokuratūras uzdevums ir noskaidrot, kāda nozīme un loma apvērsuma organizēšanā un atbalstīšanā bija vie-

saukts pie kriminālatbildības, ja nebus izdarīts nozīiegums, kas parādētu kriminākodekss.

- Esam nonākuši pie otrā, mūsu līstājus interesējošā, jautājuma: kādā veidā tiks atklāti un sodīti puča atbalstītāji?

- Nevajag uzskatīt, ka vieni ir uzvarētāji, otri - zaudētāji, atcerēsimies, ka uzvarētāji esam visi, esam nodibinājuši demokrātisku sabiedrību. Man un, es domāju, ikviens no līstājiem nav noslēpums, ka zināma sabiedrības daļa dzīvo ar domu, bet citi arī naidā sakostiem zobiem to

Cela jūtīs

Kolektīvs, kuru mēs līdz šim pazinām kā rajona skolotāju korī, ar skanīgo nosaukumu „Latgale” 15.septembrī uzsāk koncertturneju Francijā.

Monbeliāra (Montbeliard) - pilsēta Francijas Alpos, Rona - Reinas kanāla krastā, netālu no Šveices robežas ir mūsu kolektīva koncertturnejas sākuma un beigu punkts. Pirms došanās ceļā vēl ir zināms, ka pilsētā ir ap trīsdesmit tūkstoši iedzīvotāju, attīstīta automobiļu, konservu un pārtikas (siera) rūpniecība. Tieši pēdējās produkciju varēs salīdzināt ar mūsmājas ražoto sieru. Bez tam Monbeliārā rāzo pulksteņus. Bet koriņi tuvāki sakari būs ar automobiļu rūpniecības korī, jo tieši tās inženieris un pašdarbības kolektīva diriģents Alēns Pastērs ir šī pasākuma organizators.

Paredzēti divpadsmit koncerti un divas dienas atvēlētas atpūtai. Dzīvošana būs ģimenēs, līdz ar to katram kolektīva dalībniekam būs iespēja iepazīties ar divpadsmit dažādām franču ģimenēm. Divas dienas prelieši pavadīs Parizē, tad apmeklēs ievērojamo vīna ražošanas centru Reimsu, kuru mēs vairāk zinām pēc slavenās Dievmātes katedrāles (1211-1311). Dū departamentā „Latgale” koncertēs Bezansonā (Besancon) - lielā rūpniecības centrā, kas slavens ar saviem arhitektūras pieminekļiem: romiešu arku, romānikas un gotikas katedrālēm, 16.gadsimta pili. Bet to visu un vēl daudz ko mēs ceram ieraudzīt uzņemtu videofilmās, kad kolektīvs pārradīsies mājās. Visu laiku mūsu koristus (32 dziedātāji no Preiļiem un izteiktu balsu īpašnieki no Tautas kora „Rīga”) un viņu turnejas līdzdalīniekus pavadīs dzīvesbiedri Marija un Nikolajs Koplevski, kuri no Krievijas emigrējuši uz Franciju 1917.gadā.

Tātad - pēc nedēļu ilgas nometnes, pēc intensīviem mēģinājumiem pēdējās dienās diriģenta Edvīna Dzī-

juma vadībā koris ir gatavs stāties skatītāju priekšā. Ir dziedāts Preiļu baznīca ērģēļu pavadijumā, kad pie ērģēlēm bija mūsu izcilā māksliniece Jevgēnija Līsicina, kas kolektīvu vadījis arī viesturnejā.

Ar kora koncertprogrammu mēs varēsim iepazīties 6.septembrī Jasmuižā Dzejas dienu sarīkojumā un sestdien Preiļos. Ir sagatavotas vairākas programmas. Pirmajā daļā ir paredzēta Mocarta Mesa (Messe C-dur) ar solistu Ingās Dzilumas (soprāns), Esteres Laugales (alts), Aivara Laugaļa (tenors) un Arta Ozoliņa (bass) piedāļšanos. Pastāv arī pirmās daļas variants a capella, kurā iekļauti J.S.Baha „Koralprelūdija”, L.Garūtas „Mūsu Tēvs debesīs” no oratorijas „Dievs, Tava zeme deg”, Em.Melnīgaila „Dāvida 19.psalmi”, A.Abeles „Kad Dievs zied Tavā dvēselē”, kā arī A.Mocarta, S.Rahmanīnova, A.Bruknera un citu autoru skaņdarbi.

„Latgale” iepazīstinās franču klausītājus arī ar latviešu komponistu mūziku. Tiks izpildītas J.Kalniņa, Em.Dārziņa, Em.Melnīgaila un citu sacerētas dziesmas.

Atsevišķa programma atvēlēta latviešu tautas dziesmai, to starp arī latgaliešu. Skanēs „Aiz azara bolti bārzi”, „Aiz azara augsti kolni”, „Lobs ar lobu sasatyka”. Prelieši ir pirmie no Latgales, kuri dziedās Francijā.

Atliek tikai piebilst, ka kolektīvs līdzī nem Livānu stikla fabrikas izstrādājumus un Preiļu keramikas kopas darbus. Pēdējos ir atlasijs Aleksandrs Rečs. Ar šīm divām nelielajām ekspozīcijām tiks iepazīstināti Monbeliāras iedzīvotāji.

Par kolektīva sagatavošanos atbild kora vecākā Janīna Vilmane un diriģents Alberts Vucāns.

„Latgale” ceļaveiksmi vēl

Voldemārs Romanovskis

Ezera šalkās ieklausoties

Vairāku kilometru garumā izstiepīes Kalupes ezers, lielākā tā daja atrodas mūsu rajona kopsaimniecības „Ezerciens” teritorijā. Pamanījis mūsu automašīnu ar uzrakstu „Informācijas”, atnāca iepazīties tuvākās viensētas saimniekiem. Kas kam uz sirds, tas par to arī sāk runāt. Mūsu paziņa iemīnējās, ka nedarbojas tālrunis un nav iespējams sazināties ar ārpasauli, neviens netaisās remontēt, pastāstīja, ka vēl ar diviem kaimiņiem nolēmis pēmt šo ezeru savā apsaimniekošanā. Vai tas iespējams? Paskaidrojām, ka viss atkarīgs no pagasta padomes izlešanās. Tad mūsu sarunas dalībnieks pasūdzējās, ka joprojām kopsaimniecībai nav oficiāla priekšsēdētāja, ka tā sabrūk acu priekšā. Savādi likās arī tas, ka nupat, iepazīstoties ar rajona izpildkomitejas lauksaimniecības pārvaldes dispēcērienes ziņu pārskatu, tobrīd, kad rajonā labība bija novākta gandrīz no puses lauku „Ezerciemā” vēl nekas nebija iesākts. Pārvaldes agromoms gan zināja stāstīt, ka kopsaimniecības kombainieri bez darba nesezot - palīdzot kaimiņiem kalupiešiem no Daugavpils rajona.

Atcerējós, kā notika šīs saimniecības atdalīšanās no kopsaimniecības „Dzintars”, kā toreizējais priekšsēdētājs S.Malnačs jūs moja: nu tikai sāksies darbs, patstāvība spārnīja zemniekus, viņi gatavi ar sparu kerties pie darba; beidzot tikšot atjaunota arī vecā, visu aizmirstā un postam nolemītā vecās muižas ēka skaistajā Dubnas ielokā, kur kādreiz bija skola. Tur viņš plānoja veikt remontu, iekārtot saimniecības kantori, klubu, vēl kādu vietējo iestādi.

Laiks ir pagājis, saimniecība darbojas, taču vecā ēka aizvien vairāk ieaug krū-

mos un nezālēs, sāk plāsāt akmeņu mūrējuma pamati. Te iemītinājusies viena ģimene, kas aizņem nelielu pils daļu,

devīes palīg tēvam Jānim Lozdam, kurš ir istais šīs automašīnas saimnieks un kombainieru apgādātājs ar degvielu.

Starp pretrunu dzirnakmeniem

viss pārējais pamazām iet bojā. Arī divstāvīgā agrākās kopītīnes ēka, kur tāpat dzīvo viena ģimene, arī pamestais namīš no sarkanajiem kieģējiem, kurā kādreiz dzīvojušas skolotāju ģimenes, cits tāds namīš, kur skola savā laikā glabāja sporta inventāru.

Skumīgo noskojojumu, kas pārņem, vērojot šīs ēkas, nespēj uzlabot kāds spožāks akcents - baltā bāznīciņa, ko draudzes locekļi turpina atjaunot, ziedojojot katris lielāku vai mazāku artavu. Ja tāds saimnieks atrastos visam šim stūrītīm, ja senās ēkas tiktū izraudzītas no krūmu un nezāļu, uzmācīgo sūnu žpaujiem un atgūtu savu kādreizējo seju, vecais parks tiktū sakopīs?

Priekšsēdētājs izvadā degvielu

Izejot no parka uz lielceļa, varēja manīt, ka dzeltenā labības laukā kā sarkanas mārītes rāpo graudu kombaini - tātad, beidzot saimniecība sākusi labības novākšanu. No turienes izbrauca degvielas autocisterna, pie stūres - saimniecības priekšsēdētāja aizvietotās Aivars Lozda.

Kad izdevās viņu, kā saka, notvert aiz pogas, pastāstīja: todien strādāja pieci kombaini, bet darbam gatavi visi seši, ka pēmrudenā tāpēc kā nav bijuši iestāji, bet vasarāju sēklas augsnē ieguldītas vēlu un vēlu arī šie graudaugi nākuši novācamī. Aivars todien bija

Aicinājums

visiem Latvijas zemes un dārzu kopējiem

Latvijas klimatiskie apstākļi izrādījušies piemēroti Tālo Austrumu dzīvības saknes kultivēšanai. Pierede rāda, ka ūdenskrāpīs ir ražīgs visā republikas teritorijā un tā audzēšanā var likt pamatus jaunai un perspektīvai tautsaimniecībai nozarei. Kā materiālais atspādis tas var būt nozīmīgs kārā sētā, kurā nav celmlaužu spēka, bet ir darba tukums.

Visu republikas rajonu zemes un dārzu kopēji tiek aicināti interesēties par vērtīgā reliktu audzēšanas agrotehniku, novietņu un augsnēs sagatavošanu Rīgā, Spilves ielā 1 (līdzātā), kur Latvijas republikāniskā korporācija „Relikts” ar interesentiem slēdz līgumus - kontraktus par centralizētu ūdenskrāpīs stādmateriāla apgādi un izaudzētās produkcijas realizācijas nodrošināšanu arī valūlās ekvivalentā.

Kontaktpersonas ar klaida latviešiem tiek aicinātas orientēt ārzemju uzņēmēju kapitālu investīcijām fizioloģiski aktīvo augu kultivēšanā Latvijā, -vairojot savu kapitālu un visas nācijas veselību.

Tālrunis Rīgā 628632. Norēkinu konts 000467004 Rūpniecības un celtniecības valsts komercbankas Latvijas Republikas bankas starprajonu nodaļā, 226174, Rīgā, Smilšu ielā 3. Norēkinu centra kods 310101379.

Latvijas republikāniskās korporācijas „Relikts” pārvaldes komiteja

Telefona zvans redakcijai

Kam braukt uz Daugavpili?

- Jaunā mācību gada sākums, bēni, skolas lietas, - tas pilnīgi neko nenozīmē Livānu patēriņā biedrībai, - tā pa telefoni sarūgtināta teica livānieši Zosina un piebilda, ka viņa zvana arī citu skolēnu māmiņu Ancānes, Rumpes, Jeromenko, Kalvānes, Bessarābas un vēl daudzu vārdā.

- Livānu veikalos augusta nogale nebija nopērkams nekas no skolai nepieciešamā. Ne kancelejas preces, ne krāsas, ne sporta čības, kreklīni. Pat grāmatu apvākumi nebija dabūjami, skolas somas. Visgrūtākais stāvoklis ar apaviem. Kam bija izdevīgi atcelt talonu sistēmu apavu pārdošanā? Bēni vispār paliek basām kājām. Kam vajadzīgs veikals, kurā pārdevējas stāv pie tukšām letēm, un kam vajadzīga paju biedrība, ja mēs, tās biedri, neko nedabūjām nopirk? Skolas preces nav luksusa mantas, un ar to trūkumu nav jānervozē vecāki.

* * *

Salīdzināšanas pēc sameklēju Daugavpils pilsētas avīzi „Sarkanais Karogs” („Krasnoye znamje”), kas izdota 27.augustā un kurā publicēts A.Davidenko materiāls „Drīzumā uz skolu”.

Pārlūkoti veikali, un tieši par kancelejas precēm rakstīts, lūk, kas: (...) pēc kancelejas precēm labāk braukt uz specializēto veikalu. Tā sortimentu jaunā mācību gada priekšvakarā nekādā par nabadzīgu nenosauksi. (...) Komentējot situāciju apgādē ar skolēnu precēm, tirdzniecības pārvaldes priekšnieks P.Darba atzīmēja, ka tās preces, kuras rāzo republikā, veikaloši ir pietiekšķīgi daudzumā...

Šo avīzi citēju ne jau tāpēc, lai mūsu iedzīvotāji masveidā dots uz Daugavpili iepirkties. Starp citu, gan no šī raksta, gan no personīgas pieredes ziņu, ka Daugavpili bērnu apavus iebraucējiem nenopirk. Tas drīzāk ir aicinājums mūsu tirdzniecības darbiniekiem aizbraukt uz Daugavpili un painīceresēties, kāpēc mūsu rajona iedzīvotāji tik bieži dodas uz turieni pēc pavisam ikdienišķām lietām.

L.Sila

PĀRCENTUŠIES

Mūsu republikas valdības aicinājums pievienoties Krievijas streikātājiem valsts apvērsuma dienās drīz bija atsaukts, turklāt tika aicināti uz šo politisko akciju tie, kuri darbs nav saistīts ar lauksaimniecības uzņēmušumu pasūtījumu izpildi. Kā vīciem zināms, laukos tajā laikā pilnā sparā rīta īstījumā.

Rakstā „Ekstremlālos apstākļos”, kas publicēts 23.augustā, runa ir par elektrīkiem, kuri veica kopsaimniecības „Livāni” pasūtījumu topošās

kaltes elektrofīšanā Rušeniekos, kas steidzami bija vajadzīga gan lielsaimniecībai, gan zemnieku labības kaltēšanai. Darbus tur veica Daugavpils pārvietojamās mehanizētās kolonijas Aglonas iecirknē speciālisti. Uz zvanu no saimniecības arīgumam pastiegties tika saņemta atbildē: mēs streikojam, kas tad arī bija par ieganstu saimniecības vadītājam J.Brakovskim sanāksmē rajona izpildkomitejā 21.augustā izteikt kritisķa s piezīmes.

hektārus lielām piemējas plašībām, pamata darba vietām jāpaliek līdzīnējām.

Amju lielfermas maipas slaucēja Ināra Ivanova, raksturojot šo stāvokli, izteicās: nepavisam ne kātrs, kas pieprasījis zemi, ir un būs ists saimnieks uz tās. Vai, piemēram, var gaidīt atgriežamies ģimeni, kurai Daugavpili ir labs dzīvoklis un kura uzcēlusī plašu valīgumu pastiegties tika saņemta atbildē: mēs streikojam, kas tad arī bija par ieganstu saimniecības vadītājam J.Brakovskim sanāksmē rajona izpildkomitejā 21.augustā izteikt kritisķa s piezīmes.

Par šādu divējādu attieksmi skaidru valodu liecināja arī biešu lauks netālu no autobusu pieturas Salīpā: viena sleja apkopta, tur bieši aug griezdamās, otrs pazudusi nezālēs. Bet iedalīja pa četrām vāgām visiem darba spējīgajiem.

Vai tāds stīpains palags nav arī visa saimniecības darba dzīve? Un tikai savā privātajā saimniecībā zemnieks var no jauna mācīties aizmiršto darbu tikumu, vai kopīgā lielā saimniecībā tam liegtā īstījējā?

Atbildes uz šiem jautājumiem jārod pašiem ezerciemiešiem. Bet viens ir skaidrs: tie netikumi, ko viņi sev par skādi „izkopuši” kopsaimniecības pastāvēšanas gados, nebūs viegli pārvarami.

„Ezerciens” šo gadu noslēdz starp nežēlīgiem pretrunu dzirnakmeņiem, ar iekavētīm un neizdarītīm darbiem. Nav vieglī ne jaunajam saimniecības vadītājam A.Lozdam, ne tās darba darītājam.

A.Rancāns

P.S. 29.augustā A..Lozda ievēlēts par saimniecības priekšsēdētāju.

Vilānos, selekcijas un izmēģinājumu stacijā, notika Latvijas linu asociācijas valdes sēde, kurā piedalījās saimniecību, Latgales rajonu un Valmieras rajona lauksaimniecību pārvalžu pārstāvji, linu fabriku direktori. Tika apspriesti aktuāli linkopības attīstības jautājumi, to vidū - Preiļu linu fabrikas rekonstrukcijas pabeigšana.

Attēlā: valdes sēdē piedalījās Preiļu rajona lauksaimniecības pārvaldes galvenais agronomis J.Kivlenieks, linu fabrikas direktors M.Ajurjanovs, kopsaimniecības „Galēni“ priekšsēdētājs J.Kupris.

Jāņa Silicka foto

IZTURĪBA

Savas mājas Ivanovu ģimene nosaukusi par „Uzkalniņiem”, kaut gan visapkārt līdzens kā uz galda. Varbūt kādā mežā ielokā ir arī paslēpies kāds uzkalniņš. Netālu ir sādžiņa Saliņa, tāpat laikam ieguvusi vārdu, ka bijusi augstāka par apkaimi. Latgalē daudz tādu novadu, kur šķietami vienmuļās, zemās vietās saradušies uzkalniņu un saliņu nosaukumi. Varbūt senči kaut domās centās pakāpties augstāk, lai redzētu tālāk...

„Uzkalniņi” piesiedušes ceļam no Upmalas uz Špoļiem, nepārtraukti pa to kāds brauc un iet, un uzmet acis atklātajam pagalmam, pirms daudziem gadiem dzelteni krāsotajai mājai, citām ēkām. Nav te apkārt žogu, jo saimnieki nav domājuši ko slēpt no cilvēku acīm. Tepat apkaimes jaužu priekšā ritejusi arī viņu dzīve. Pastāvēšu par diviem no šīs ģimenes - dzīves draugiem Jevģēniju un Ināru.

...1942.gadā, kad no Veikijiem Lukiem vācieši uz savu fāterlandi veda dzīvo darbaspēku, lielajā cilvēku grupā bija arī kāda sieviete ar maziem bērniem - sešām meitām un diviem dēliem. Viņi aiztika līdz Ilūkstes apkaimei. Situācija mainījās, vācieši par dažiem gūstekņiem aizmīrsa. Arī pēc kara mājās nevarēja atgriezties, jo dzimtajā pusē mājas bija nopostītas un palikušas tikai skaudras atmiņas par bijušo. Toties Latvijā bija atrastī draugi un zemnieku darbs.

Sajā ģimēnē bija divgadīgs zēns Jevģēnijs, no kura izauga stalts puisis. Žēpa viegli iemācījās latviešu valodu, vienmēr prata atrast kopīgu valodu ar cilvēkiem, par uzticēšanos, atsaucību un izpalidzību viņu visur cienīja. Liktenis saveda ar Latgales meitu Ināru. Viņas mūža četrdesmit gadi aizvadīti lopkopībā, slaucējās gaitās, kopš tiem laikiem, kad Āmuļos uzcēla lielfermu, ir tās kolektīvā. Nemanot pienākuši pensijas gadi, bet spēks vēl ir un negrīgas šķirties no cilvēkiem, ar ko sadarusi.

Jevģēnijs dzīvo pa mājām. Pirms gadiem mežā darbos viņam uzgāzās koks, izķepurojās, bet atgriezties darbā

A.Rancāns

Gāzes vads virzās uz Preiļiem

Lielas cerības tiek liktas uz topošo gāzes vadu Upmala - Preiļi. Mūsu laikraksta korespondents tikās ar tā būvniecības galveno speciālistu Pjotru Romanovu vienā no sektoriem, kur tajā laikā vēl nekas, izņemot trases nospraudumu, nebija izdarīts. Zimigi, šeit kādreiz bijusi viensēta mežā ielokā, dzīves kļūmīgajās situācijās tikusi pamesta, bet nu atkal atgriežas dzīvībai - ap vientulī stāvošo dūmeni sākti veidot pamati. Un vai arī gāzes vads, kas drīz ieguls šīs viensētas zemē, tāpat kā citur visā diezgan garajā trasē, spēs atmodināt mūsu novadu, dos kādu pavērsienu dzīvē? Rādis laiks. Bet pagaidām sniedzu P.Romanova atbildes.

1.Trase ir diezgan sarežģīta, vairākās vietās šķērso purvaines un slīkšnaines. Mums grūtības sagādā tas, ka nav smagās tehnikas apauguma noturīšanai, tieši ar paaugstinātu pārejamību, piemēram, traktora T-130 ar kāpurķēdēm.

2.Esam tikuši līdz kopsaimniecības „Vārkava” teritorijai, te mežā daudz nogāztu un neaizvāktu koku. Izrādās, ka egles un priedes, kas noder būvniecībai, no trasēs aizvestas, bet alkšņi un bērzi atstāti. Vai patiešām

nevienam nav vajadzīga malka?

3.Dažās vietās sagatavošanai un gāzes vada metināšanai izmantojamo tehniku varēs pārvietot vien tad, kad būsim sagatavojuši speciālu klājienu no kokiem. Ja jau pieminētajiem nogāztajiem bērziem un alkšņiem nav saimnieka, tādās arī neatradīsies pēc mūsu sarunas izklāsta rajona avīzē, varbūt tos izmantot mums?

4.Gāzes vada montāža min uz papežiem trasēs sagatavotajiem, tai jābūt divu desmitu metru platumā, apauguma novākšanā daudz roku darba. Mums vajadzīgi strādnieki. Līdzekļi algošanai ir, tāpēc, izmantojot iespēju, aicinu talkā uz septembri. Visus, ko ieinteresējis šīs mans aicinājums, lūdzu zvanīt pa tālruni 22609.

Gāzes vads stingri un noteikti virzās uz Preiļiem, septiņi kilometri jau sametināti. Drīz pienāks laiks, kad mūsu rajona centra nomalē, smilšu karjera teritorijā Badelkā, uz dienvidiem no tās, sāks būvēt sadales staciju un saimnieciskās ēkas.

A.Mežmalis

Vēstule redakcijai

GAIDĀM JŪSU ATBALSTU

Mūsu ārpusskolas iestāde pastāv jau 25 gadus. Tās pamatuzdevums ir atstātīt bērnu spējas, veidot vispusīgi atstātītu personību, kā arī virzīt bērnu brīvā laika saturīgu izmantošanu. Skolēnu jaunrades centrā darbojas lietiskās mākslas, mākslinieciskās pašdarbības, izzinoša rakstura pulciņi. Preiļu pilsētā 38 pulciņos nodarbināti aptuveni 400 bērni. Telpās Aglonas ielā 1 a strādā 30 pulciņi, kuros darbojas ne mazāk kā 300 skolēnu.

Telpas Aglonas ielā 1 a piederēja Preiļu katoļu draudzei. Jau otro gadu risinās jautājums par to atdošanu īstajiem saimniekiem. Pašlaik telpās

nepieciešams kapitālais remonts, un tās ir tikai minimāli pielāgotas pulciņu darbam. Faktiski normālam pulciņu darbam, ja strādā 10-15 bērni, ir nepieciešama aptuveni 30 kvadrātmētru platība.

Skolēnu jaunrades centrs organizē masu pasākumus skolu audzēkniem. Tāpēc nepieciešama zāle to rīkošanai. Tieks veikts arī konsultatīvi metodiskais darbs, regulāri notiek rajona skolu ārpusstundu darba organizatoru semināri. Arī šim nolūkam nepieciešamas telpas. Regulāri tiek organizētas skolēnu jaunrades centra pulciņu darbu izstādes. Telpas visiem pasākumiem esam spiesti

meklēt. Pastāv reālas iespējas atvērt arī cita profila pulciņus (piemēram, aušanas, pīšanas, sadzīves kultūras), taču nav nepieciešamo apstākļu. Skolēnu pieprasījums, kā liecina anketēšanas rezultāti skolās, ir daudz lielāks, nekā mēs spējam uzņemt.

Varianti, kas varētu apmierināt, ir telpu piešķiršana bijušās LKP rajona komitejas vecās ēkas 1. un 2.stāvā.

Uzskaņām, ka telpu jautājuma risināšanā daudzējādi skar pilsetas iedzīvotājus - bērnu vecākus, tāpēc būtu jāapspriež plašākā lokā.

Preiļu rajona skolēnu jaunrades centra kolektīvs

Salmus izmantosim lietderīgi

Nu jau daudzus gadus Latvijas lauku ainavā ir ienācis jauns elements - neizmantoto salmu pelēkās kaudzes. Daudzās saimniecībās tās ir krājušās divus, piecus un pat vairāk gadus un „rotā” jau visus laukus gan mežmalās,

gan pie meliorācijas grāvjiem, gan arī pie ceļiem. Tās ir sekas laikposmam, kad salmus lopbarībai neizmantoja, jo pietiekoši saņēma kombinēto lopbarību un arī pakaišiem tīkpat kā nebija vajadzības, jo pakaišu kūdru piegādāja bez maksas. Pēc labības novākšanas tūrumus bija jāatbrīvo no salmiem, lai netraucētu gan pasēto zāļu augšanu, gan arī augsnēs apstrādi. Tika tērēts daudz auklas salmu presēšanai un traktordarbu - salmu savākšanai kaudzēs. Tīrumos, kur salmi bija nepilnīgi savākti, arājiem bija krieti jānopūlas no salmu paliekus uzkrāšanās uz arklu korpusiem un nereti no novāktajiem, nesasmalcinātajiem salmiem, ja tie nebija slapji, centās atbrīvoties ar sērkociņiem, radot daudz lielāku ugniošanu, nekā pavasaros dedzinot sau-so kūlu.

Salmu dedzināšana gan uz lauka, gan kaudžu paliekus vietās, gan arī veselām kaudzēm ir agronomisks un ekoloģisks noziegums, jo mūsu augsnēs trūkst trūdvielu un organisko mēslu lietošanā patēriņam. Joti daudz traktordarba un arī dārgās degvielas. Bez tam uzkrātājās salmu kaudzēs ir liels augu barības elementu: slāpeķi, kālija un mikroelementu krājums, kas aizvieto lielus daudzumus dārgo minerālmēslu.

Lai izdzīvotu un nebānkrotētu tirgus ekonomikas apstākļos, kā liel-

saimniecību speciālistiem, tā arī zemniekiem jāapsver visas iespējas salmu izmantošanai lopbarībā. Tāpat jāaprēķina, kas ir lētāk - pirkst par dārgu naudu pakaišu kūdru vai pakaišiem izmantot salmus.

Lielsaimniecībās ar augstām graudaugu ražām, kā arī zemnieku saimniecībās, kurās vēl nav vajadzīgais lopbarības lopus daudzums, salmi, ja pat tie izmantoti lopbarībai un pakaišiem, var palikt pāri. Vai atkal veidosim jaunas kaudzes, tērēsim auklas, traktordarbu salmu sagubošanai, bet pēc tam būs jātērē darbs to smalcināšanai, kompostēšanai un izkliedēšanai pa tīrumiem.

Vienlaikus ir ne mazums saimniecību Latvijā, kas joti sekmīgi pielieto zinātnieku ieteikumus salmu izmantošanai mēslojumam. Pasākumus būtība ir sekojoša. Pirms labības novākšanas sākuma jābūt izlemtam, cik salmu vajadzēs lopbarībai, cik pakaišiem, pie tam cik pakaišiem varēs izmantot iepriekšējo gadu salmu kaudzes. Tāpat jāizlej, no kuriem tīrumiem salmus vāks lopbarībai vai pakaišiem un kuros tīrumos atstās mēslojumam. Šajos tīrumos sasmalcinātās salmus vienmērīgi izkliedē.

To var izdarīt kombainēšanas procesā, ja kombainam ir salmu sasmalcinātājs. Ja vāc ar parasto kombainu, salmus izlaiž vālos. Tūlīt pēc tam brauc smalcinātājs, kas sasmalcinātos salmus vienmērīgi izkliedē pa tīrumu. Smalcināšanu nav jāatliek uz vēlu rudenī, kad salmi un tīrumi ir izmirkusi.

Salmos ir daudz kokšķiedras un oglekļi, bet nepietiekami slāpek-

vielu, lai augsnēs mikroorganismi tūlīt tos pārvērstu augsnē vajadzīgās trūdvielās. Mūsu pienākums ir šo attiecību uzlabot: uz katru augsnē iestrādāto tonnu papildus jādod 10 kg tīra slāpeķja ar minerālmēsliem. Piemēram, novācot 40 c/ha rudzu graudu, uz lauka paliek ap 5 tonnām salmu, kuru pārstrādāšanai trūdā jādod ap 50 kg/ha slāpeķja, šim nolūkam tūlīt pēc graudaugu novākšanas pa sasmalcinātajiem salmiem izsmidzina 5c/ha šķidrā amonia polifosfātu, kas satur 10 procentus slāpeķja un 34 procentus fosfora. Fosfors pa ziemu neizskalosies un laukauģi to izmantos nākošajā pavasarī, bet slāpeķlis, iestrādāts augsnē kopā ar salmiem vēl siltajos augusta un septembra mēnesos, pāraps augsnēs trūdvielās. Ja salmu smalcināšanu un iestrādi augsnē veic vēl rudenī - oktobrī, kad sīkbūtnes jau kļuvušas mazaktīvas, tad salmu „pārbūvē” vajadzīgais slāpeķja daudzums augsnē jādod pavasarī kopā ar pavasarī sējamās kultūras mēslojumu, devu attiecīgi palielinot, jo salmu mēslojuma „pārbūvē” trūdvielās notiek tikai nākošajā vasarā augsnē iesilstot.

Nekavējoši „laižot darbā” lopbarībai un pakaišiem nevajadzīgos salmus, mēs ietaupām daudz darba, degvielas un tūlīt izmantojam tajos esošo organisko vielu un augu bariņas elementus.

V.Osmanis,
lauksaimniecības zinātnu kandidāts

IZGLĪTĪBAS SISTĒMA JAUNAJĀ MĀCĪBU GADĀ

Latvijas Republikas izglītības sistēmā 1991./92. mācību gadu raksturo jauna juridiskā bāze. Praktiski ar 1.septembri sāk darboties „LR Izglītības likums” un tā būtiski papildinājumi - paraugnolikumi devīngadīgajām skolām un vispārizglītošajām vidusskolām.

Vidusskolas posms tiek būtiski atdalīts un visā LR teritorijā ir 3-gadīgs. Strukturālī citu izmaiņu nav, jo devīngadīgā skola sastāv no četrgadīga sākumskolas posma un piecgadīga pamatskolas posma. LR Tautas izglītības ministrija uzskata, ka joti būtiski ir tas, ka bērniem jāmācās viņu vesonam atbilstošās klasēs. Otrgadniecību var atlaut tikai ar pašvaldību lēmumu pēc vecāku lūguma un tādā gadījumā, ja bērns no tā iegūst. Katrā skolā ir iespējas nozīmēt konsultācijas vai papildnodarbības, gan strādājot individuāli ārpussundu laikā, gan vasarā, ja skolēns netiek galā ar mācību vielu.

Jaunajā mācību gadā skolām ir noteiktī šādi pamatuzdevumi:

Devīngadīgajai skolai:

1)dot iespējas iegūt zināšanas, prasmes, iemaņas, sevis išteinošanas formas, kuras sekਮē katras skolēna vispusīgu attīstību;

2)sagatavot bērnus aktīvi līdzdarbībai sabiedrības dzīvē, lēmumu išteinošanai demokrātiskā sabiedrībā, spējai uzņemties atbildību, risinot kopīgas problēmas;

3)radīt apstākļus, kas veicina skolēnu vēlēšanos mācīties, rosina iztēli un attīsta spēju neatkarīgi spriest un izteikt savu viedokli;

4)aktīvi sadarboties ar vecākiem iepriekšminēto uzdevumu risināšanā.

Vispārizglītošām vidusskolām:

- dot iespējas iegūt nepieciešamo zināšanu, prasmju un iemaņu bāzi tālākajām studijām - atbilstoši jauniešu interesēm.

Skolas ir pašvaldību kompetencē un paralēli var eksistēt vairāki modeļi:

1.Visas skolas ir primāro pašvaldību kompetencē un rajona struktūras pilda koordinatora funkcijas.

2.Rajonu pašvaldības pārvalda skolas, lēmumus saskaņojot ar vienādām struktūrām, kuras pilda daļu

funkciju.

3.Devīngadīgās skolas ir vietējo pašvaldību kompetencē, bet viss pārējais - rajonu pakļautībā.

Vietējā pašvaldība atbild par obligātās izglītības realizāciju un vis-

un tiek sakārtots 2-os semestros. Pirmais ilgst līdz Ziemassvētkiem ar nedēļas brīvlaiku tā vidū, vietējās pašvaldības noteiktā laikā. Otrs semestrī sākas pēc Jaunā gada saņemšanas un turpinās līdz

vecais princips. Izvēles kursu sistēmas būtība ir sekojoša:

- katram skolēnam jāapgūst latviešu valoda un literatūra, skolās ar krievu mācību valodu arī krievu valoda un literatūra, svešvaloda, vēsture, matemātika, fiziskā audzināšana - pavisam 5 kursi (skolās ar krievu mācību valodu - 6),

- mācības tiek organizētas divos līmenos (pamatkurss un profilkurss),

- nemot vērā obligātos kursus, skolēns izvēlas 10 pamaškursus un divus profilkursus,

- lai pabeigtu vidusskolu, ir jāapgūst visi kursi un jānokārto izlaiduma eksāmeni 5 priekšmetos.

Iepriekšējā mācību gadā eksperimenta veidā vakarskolā gala eksāmenos bija ārējie eksaminatori. Šis princips jāņem vērā vidusskolniekiem, jo šā gadā absolventi kārtos rakstiskus eksāmenus matemātikā, svešvalodā (pēc skolēna izvēles) un rakstīs sacerējumu. Eksāmenus pārbaudis LR TIM nozīmēti ārējie eksaminatori.

Rajonos tiek izveidotas skolu valdes, tās apstiprina vietējā pašvaldība un tā darbojas kā padomdevējs un darba koordinators attiecīgās pašvaldības teritorijā. Valde nedarbojas pastāvīgi un nedublē ie-rēdu darbu.

Skolas darbībai sabiedrības interešes jāveido skolas padome, kurā vismaz 51% balsu pieder vecākiem. Tā sastāv no 5-7 vecākiem, 2 skolotājiem, direktora, pašvaldības pārstāvja un 2 pamatskolas vecāko klašu skolēniem. Padome ir starpnieks starp skolu un vietējo pašvaldību. Skolas padome akceptē skolas budžeta līdzekļu izlietojumu, mācību plāna projektu, rekomendē direktoram pieņemšanai darbā skolotājus un izstrādā priekšlikumus par skolas darbības būtiskākajiem virzieniem.

Vidusskolai tiek veidota atsevišķa padome. Ar padomdevēja tiesībām pedagoģiskajos jautājumos tiek veidota pedagoģiskā padome un skolēnu komiteja, viņu interešu aizstāvībai.

**Andris Piebalgs,
Latvijas Republikas izglītības
ministrs**

22.maijam.

Liecības tiks izsniegtas 2-as reizes gadā un noslēguma atzīme priekšmetā tiek izliktā pēc sasniegtajiem rezultātiem, nevis kā aritmētiskais vidējais no semestru atzīmēm. 1.-3.klasē notiek atteikšanās no atzīmēm vispār. Bērni sasniegumi 2-reiz gadā tiek atspoguļoti raksturojumā. 4.-9.klasē paliek spēkā klasiskā t.i. 5-ballu sistēma. Vispārizglītojošajās vidusskolās notiek pāreja uz ieskaišu un 10-ballu sistēmām.

Pamatiskolu var beigt gan kārtojot izlaiduma eksāmenus, gan bez tiem. Ja skolnieks vēlas turpināt mācības vidusskolā, arodīgnāzījā vai vidējā speciālajā mācību iestādē, izlaiduma eksāmeni ir obligāti jākārto. Nokārtojot eksāmeni ir pietiekošs nosacījums mācībām nākošajā pakāpē. Atsevišķās vidusskolās var izvirzīt pašīlāja un regulāra skolas kontrole par sasniegtajiem rezultātiem. Uzņemšanas skolā notiek pašvaldības noteiktajā kārtā, cenšoties uzņemt bērnu skolā, ja tajā mācās viņa māsas vai brāli.

Skolai jāinformē vecāki par skolēnu mācību rezultātiem, bet vecāki informē skolu, ja bērns tajā neierodas. Ja slimības laiks garaks par 1 nedēļu, tad nepieciešams uzrādīt ārsta zīmi. Katrā bērna pienākums obligātās izglītības iegūšanas laikā ir atrasties skolā.

Ar 1991.gada 1.septembri mācības visās vidusskolā 10.klasēs tiek organizētas izvēles kursu sistēmā. 11. un 12.klasē šogad saglabājas

Spīdolas stipendiju un pabalstu konkurs

Nu jau var runāt par zināmām tradīcijām un pieredzi, jo kopš 1988.gada ir piešķirtas 111 stipendijas un pabalsti, ko saņēmuši dažādu profesiju un atšķirīgu gadagājumu cilvēki Tie ir bijuši gan mūsu līdzpilsoni - latvieši, krievi, ebreji, lībieši, gan svešatnes tautieši no Vācijas, Polijas, ASV, Norvēģijas un Zviedrijas.

Par konkursu, nu jau trešo pēc kārtas, būs informēta ne vien ārzemju latviešu sabiedrība, bet arī kaimiņi - Lietuva un Igaunija. Taču vispirms mēs ceram uz atsaucību tepat Latvijā. Latvijas Kultūras fonds izsludina kārtējo konkursu par Spīdolas stipendijām un personāliem pabalstiem. Konkursa pirmā kārta notiks 25.septembrī. Tās nolūks - atbalstīt ar Spīdolas fonda mērķiem saskanīgu projektu išstenošanu:

- veicināt kultūrvēsturiskus pētījumus, kā arī kultūras vērtību apzināšanu un propagandu;

- izkopt kultūrvidi, sniegt atbalstu ierosmēm tautas tradīciju saglabāšanai;

- sekmēt latviešu un citu republikā dzīvojošu tautu kultūras apguvi;

- veicināt latviešu kultūras iekļaušanu pasaules kultūras aprīte un popularizēt latviešu kultūru pasaule;

- rūpēties par ārzemēs dzīvojošo latviešu kultūrvēsturisko vērtību aizgriešanos dzīmtenē, nodrošināt svešatnes tautiešiem iespēju iekļauties Latvijas kultūras dzīvē.

Konkursā var piedalīties jebkurš interesents, kas iesniegs kādam no minētajiem mērķiem atbilstoša projekta vai mācību līdzekļa ieceres apakšstāvu. Projekta var būt praktiska darba programma, pētījums, grāmatas iecere, materiālu apkopojums, ārziņju komandējums un citas ierosmes.

Konkursā vērtēs projekta nozīmīgumu, iestrādi tā išstenošanā, prezentanta zināšanas un iespējas veikt pieteinotā darbu.

Prioritātē būs projektiem ar šādu ievirzi:

1.Bērnu grāmatas ar izziņas raksturu, mācību grāmatas skolām.

2.Latviešu kultūras identitāte Noteikšanas principi un programma. Kultūras identitātes objekti, priekšmeti, mākslas darbi - to „inventariācija” mākslas un vēsturiskā periodizācijā. Identitātes objekti - „Citāti”, „Fragmenti”, „Hrestomātija”, „Kanons”, „Etālons”, „Latvietūba”.

3.Programmas elementāro zināšanu apguvei mājas kultūrā, vides kultūrā - ģimene, māja, sēta, novads.

4.Sārpregānālie kultūras sakari Baltijā vēsturiskā un mūsdienu skaitumā.

5.Seno valodu, kā arī reto svešvalodu - sengrieķu, latīnu, kīniešu, arābu, lejasvācu u.c. apguve.

Konkursa kopējais naudas fonds ir 70 000 rubļu. Paredzēti 10 piešķirumi. Stipendijas 250 - 600 rubļu mēnesī uz laiku līdz diviem gadiem, vienreizēji pabalsti 500 - 5000 rubļu apmērā.

Ar konkursa nolikumu var iepazīties Latvijas Kultūras fondā Rīgā, Basteja bulvārī 12. Tālrunis 228315. Atbildīgais Guntis Kalniņš. Pieteikumus pieņems līdz 23.septembrim.

Latvijas Kultūras fonds (LETA)

Baznīcas saimniece

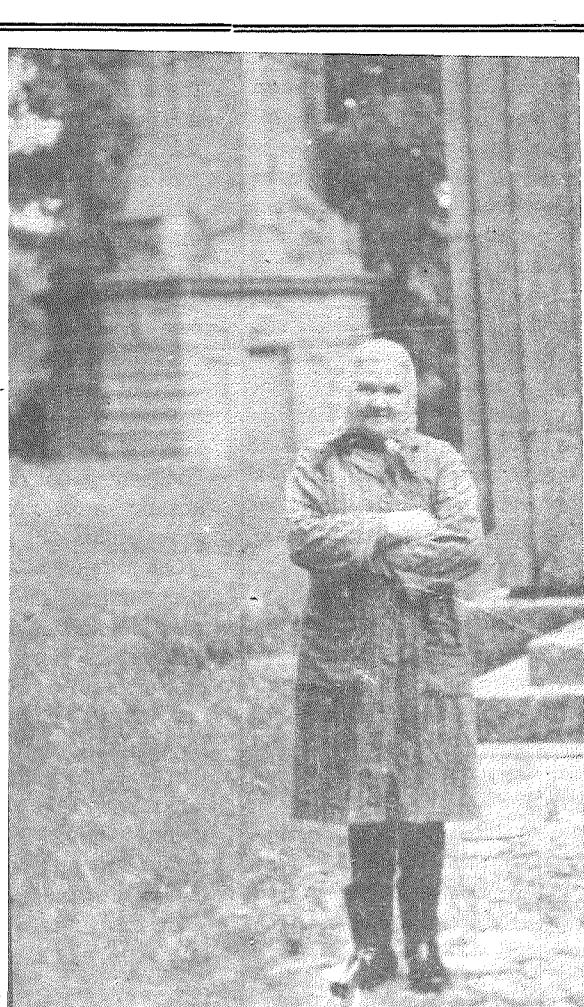
Nesen Aglonas dekanāta Bērzgales baznīca atzīmēja 240 gadus kopš iesvētīšanas (celtniecība pabeigta 1750.gadā un ilga sešus gadus). Par tās saglabāšanu jāpateicas gan draudzei, gan prāvestiem, kas to apkalpojuši. Bet kopš septiņdesmito gadu sākuma Bērzgalē vairs nav pastāvīga prāvesta un ērģelnieka, par šis unikālās celtnes saglabāšanu rūpējas dekanāts. Lielu pateicību pelnījusi baznīcas saimniece Leontina Jaseviča. Arī agrāk viņa rūpējās par dievnama apkopšanu, bet pēdējos gados gandrīz divus gadus desmitus viņas mūžs tieši saistīts ar šo svētnīcu.

L.Jasevičai agri nomira dzīvesbiedrs un vienai nācās izaudzināt piecas meitas, viņa apmetusies nelielā stūrītī plašajās un tukšajās plebānijas telpās, pie ēkas fasādes audzē pukēs un priekszīmīgā kārtībā uztur baznīcas iekštelpas, ieinteresēti un pamatlīgi zina pastāstīt par tās pēdējo gadu desmitu vēsturi, par relikvijām.

A.Mežmalis

Attēlos: Jaunavas Marijas baltā skulptūra pie baznīcas skumīgi noraugās uz apbedījumiem pie valņa; baznīcas saimniece L.Jaseviča.

Autora foto

Latgaliets no senas bajāru dzimtas

Runa šajā rakstā būs par Aloisu Bojāru (1887-1958) - ievērojamo Latgales izglītības, kultūras, pašvaldību un sabiedrisko darbinieku un publicistu, cīnītāju par vienotu, brīvu Latviju un izglītotu, plaukstošu Latgali tajā.

Savu patstāvīgo gaitu sākumā viņš bija virsnieks Krievijas armijā, bet vēlāk strādāja gan par miertiesnesi, gan skolas pārzini, gan aprīņķa padomes priekšsēdētāju un citos pašvaldības amatos, bet aizgāja pensijā, būdamis nodokļu inspektora vecākais palīgs. Iepriekšdamas dažādus atbildīgus un ieteikmīgus amatus, A.Bojārs daudz darījis tautas izglītības, kultūras un materiālās labklājības līmeņa celšanā Latgalē. Liekas, ka viņam pieder vislielākie nopelnī skolu tīkla paplašināšanā Latgalē. Viņš panācis vairāku skolu atvēšanu Latgalē vai arī personīgi tās organizējis.

Alois Bojārs dzimis 1887.gada 4.(16.)aprīlī Rēzeknes aprīņķa Stirnienes pagasta Rudzētu kopienas Viudu ciemā (tagad Preiļu rajona Ruzdētu pagastā) zemnieku ģimenē. Viņa tēvs - Jānis Anča dēls, māte - Tekla (dz. Spūle). Jaundzimušais kristīts Preiļu katoļu draudzes Eleonorviles filiālbažnīcā, kūmas - Pēteris un Katriņa Bojāri.

A.Bojārs beidza Stirnienes tautskolu, Rēzeknes pilsētas skolu un Odesas karaskolu, bet pēc tam, kā jau minēts, kādu laiku bija virsnieks Krievijas armijā. No 1916. līdz 1918.gadam (ar pārtraukumiem) viņš Maskavas universitātē studēja jurīprudenci un arhitektūru. Būdamis students, A.Bojārs Pirmā pasaules kara laikā Maskavā uzņēmās latviešu katoļu patversmes vadību un pie tās 1916.gada rudenī noorganizēja pilsētas skolu, kuru apmeklēja ap 170 bērni.

1917.gada 26.-27.aprīlī (9.-10.maijā) A.Bojārs piedalījās vēsturiskajā Latgales latviešu kongresā (Rēzeknē), kur tika pieņemts lēmums par Latgales apvienošanos ar pārejo Latviju. Lai šo lēmumu īstenotu, tika ievēlēta Latgales pagaidu zemes pādome, kuras sastāvā bija arī A.Bojārs. Viņš kā šis padomes loceklis aktīvi cīnījās par svešu varu mākslīgi šķirto latviešu tautas daļu apvienošanu vienā valstiskā vienībā, par saīšu nostiprināšanu starp Latgales latviešiem un tautas brāļiem Vidzemē, Kurzemē un Zemgalē.

1917.gada vasarā A.Bojārs pārcēlās uz Viļāniem, kur sāka strādāt par Viļānu iecirkņa miertiesnesi. Uz laiku viņam bija padots arī Varakļānu miertiesneša iecirknis. Viņa sirdi nospeda visapkārt novērojamā savu novadnieku garīgā tumsība, sociālā vienaldzība, politiskais akūtums un nabadzība. A.Bojārs skaidri zināja, ka viens no galvenajiem cēloņiem tam-skolu un reizē ar to arī izglītības un kultūras trūkums. Tāpēc viņš, izmātodams brīvākus apstāklus, kādi bija radušies pēc cara valdības gāšanas 1917.gada Februāra revolūcijas laikā, kērās pie skolu dibināšanas jaftājumu risināšanas. 1917.gada septembrī sākumā A.Bojārs bija pabeidzis projektu izstrādāšanu pilsētas skolu dibināšanai Viļānos un Varakļānos un ar tiem devās uz Pēterburgu pie paša Krievijas tautas izglītības ministra. Lai stādišanās priekšā ministram būtu iespaidīgāka, viņš bija uzvīcīs virsnieka formas tērpī. Ministrs A.Bojāra izstrādātos

skolu dibināšanas projektus pieņema, uzsklausīja arī viņa mutiskos pamatojumus un paskaidrojumus, bet atbildi uz reizes nedeva. Drīz, 1917.gada 11.septembrī, uz A.Bojāra vārda pienāca raksts, ka Krievijas Tautas izglītības ministrija atlauj atvērt pilsētas skolas Viļānos un Varakļānos. A.Bojārs tūlīt Viļānu tiesas zālē sasaucuši sabiedrības pārstāvju apspriedi, lai nolemtu, kur un kad atvērt Viļānu pilsētas skolu un to iesvētit. Apspriedes dalībnieki nolema slēgt Viļānu Balto krogu un tā telpas nodot pilsētas skolas vajadzībām. Nākošā dienā A.Bojārs līdzīgu apspriedi sasaucuši Varakļānos. Un tā 1917.gada septembra beigās Viļānu un Varakļānu pilsētas skolas arī tika atvērtas. Par šo skolu kuratoru Krievijas Tautas izglītības ministrija iecēla pašu A.Bojāru.

Drīz pēc tam A.Bojārs izstrādāja projektu arī skolotāju semināra atvēšanai Rēzeknē un atkal brauca uz Pēterburgu pie Krievijas tautas izglītības ministra. Ministrs apsolīja atlauj atvērt skolotāju semināru ar 1918./1919. mācību gadu Rēzeknes turdzniecības školas telpas, bet sakarā ar varas maiņām Krievijā un Latvijā šīs ieceres netika istenotas.

1920.gadā A.Bojārs sāka strādāt par Varakļānu I sešklašīgas pamatskolas pārzini. Bet drīz viņš tika ievēlēts par Rēzeknes aprīņķa padomes priekšsēdētāju, pēc tam bija Daugavpils aprīņķa padomes loceklis un kādu laiku - priekšsēdētājs, bet vēlāk strādāja citos pašvaldību amatos. Viņa uzmanības un rūpju lokā joprojām bija skolas. A.Bojārs vēl panāca ģimnāzijas atvēšanu Varakļānos (1921) un personīgi noorganizēja pamatskolu Rudzētos. Viņa roka pielikta arī vairāku citu skolu tapšanā.

Te, runājot par A.Bojāru un skolām, svarīgi pieminēt vēl vienu interesantu faktu. Praktiskus pasākumus savu novadnieku izglītošanā un audzināšanā A.Bojārs veica jau kopš agras jaunības. Tā drukas aizlieguma latīnu burtiem laikā (1865-1904), kā arī kādu laiku pēc tā atcelšanas, kad Latgalē vēl joprojām trūkā ie-spiesu grāmatu, A.Bojārs nodarbojās ar grāmatu pārrakstīšanu un izplatīšanu tautā. Aleksejs Apinis savā grāmatā „Neprasot atlauju. Latviešu rokraksta literatūra 18. un 19. gadījumā” (Rīgā, 1987) min faktu, ka A.Bojārs pārrakstījis vairākos eksemplāros pirmmācības līdzekļi „Potoru un atsaceibū gromatīna”.

A.Bojārs visu mūžu cītīgi darbojās arī publicistikā. Viņa raksti par Latgales vēstures, etnogrāfijas, izglītības, kultūras un sabiedriski politiskajiem jautājumiem publicēti neatkarīgās Latvijas laika preses izdevumos „Dryva”, „Latgolas Vords”, „Zemnika Dzeive” u.c., kā arī trimdas (kur viņš nonāca II pasaules kara laikā) izdevumos.

1920.gadā A.Bojārs savā īpašumā ieguva Jasmuižas (vēlāk Aizkalnes) pagasta Novoseljes saimniecību. Novoselje bija viņa pastāvīgā dzīvesvieta līdz 1944.gadam, kad viņš devās trimdā. Viņa sieva Eleonora, vidzemnieciece, dz.Valkas aprīņķa Litenes pa-

A.Anspaks

No Latvijas Republikas likuma „Par Latvijas Republikas Zemessardzi”

Vispārīgie noteikumi

1.pants

Latvijas Republikas Zemessardze ir sabiedrības pašaizsardzības formējums. Zemessardzes mērķis ir iesaistīt Latvijas Republikas iedzīvotājus valsts un sabiedrības aizsardzībā.

Iesāistīšanās Zemessardzē ir brīvprātīga.

2.pants

Zemessardzes uzdevumi ir:

- 1)piedalīties Latvijas Republikas aizsardzībā;
- 2)aizsargāt svarīgus valsts, pašvaldības un saimnieciskos objektus;
- 3)aizsargāt iedzīvotājus un viņu mantu no noziedzīgās rīcības;
- 4)ja nepieciešams, sniegt palīdzību robežapsardzības spēkiem, policijai un muītās iestādēm;

5)palīdzēt valsts un pašvaldības iestādēm, kā arī iedzīvotājiem dabas un ekoloģisko katastrofu, stūisko nelaimju, lielu saimniecisko avāriju gadījumos, to sekū liķvidācijā.

Veicot šos uzdevumus, Zemessardze sadarbojas ar robežapsardzības spēkiem, valsts un pašvaldības iestādēm, policiju un muītās iestādēm.

3.pants

Zemessardzes dienesta pildīšanas kārtību nosaka Zemessardzes dienesta nolikums un reglamenti, kurus apstiprina Latvijas Republikas Augstākās Padomes Prezidijs.

4.pants

Zemessargiem ir vienota parauga formas tēri, atšķirības zīmōnes un dienesta apliecības. Zemessardzes operatīvajam transportam ir vienota parauga atšķirības zīmes.

5.pants

Zemessardzē uzņem Latvijas Republikas iedzīvotājus, kuri sasniegūši 18 gadu vecumu un vēlas dienēt Zemessardzē.

Uzņēšanas kārtību nosaka nolikums, kuru apstiprina Latvijas Republikas Augstākās Padomes Prezidijs. Uzsākot dienestu, zemessargi dod zvērestu.

Zemessargi dienestu parasti pilda no pamatdarba uz laiku, kāds nepieciešams dienesta pildīšanai vai apmācībām. Zemessardzē var iesaistīt personas, kuras pilda valsts obligāto dienestu. Zemessardzē var izveidot patstāvīgas apakšvienības. Zemessardzei ir savī ūdens darbinieki. Latvijas Republikas Zemessardzes priekšnieks ir Latvijas Republikas Augstākās Padomes priekšsēdētājs.

Latvijas Republikas Zemessardzes ūdens priekšnieku iecēl amatā un atbrīvo no amata Latvijas Republikas Augstākā Padome. Zemessargu apakšvienību komandierus un to ūdens priekšniekus iecēl amatā Latvijas Republikas Zemessardzes priekšnieks.

6.pants

Zemessardzes dienestā nevar iesaistīt personas, kas jau pilda Latvijas Republikas policijas, iekšējā karaspēka un robežapsardzības dienestu.

Par zemessargiem nevar būt personas, kuras soditas par tūšiem noziegumiem.

7.pants

Valsts un pašvaldības iestādēm, uzņēmušiem, organizācijām un amatpersonām ir pienākums palīdzēt zemessargiem viņu uzdevumu izpildē.

Zemessargu pienākumi, tiesības un atbildība

8.pants

Zemessargu pienākumi ir:

- 1)uztīcīgi kalpot Latvijas Republikai;
- 2)stingri ievērot Latvijas Republikas likumus, doto zvērestu un zemessardzes dienesta reglamentus.

9.pants

Zemessargam, aizsargājot valsts, pašvaldības un saimnieciskos objektus, iedzīvotājus un viņu mantu no noziedzīgās rīcības, ir tiesības veikt pasākumus likumpārkāpumu pātraukšanai, likumpārkāpēju aizturēšanai un nodošanai tiesībaizsardzības iestādēm. Brūpota vai grupveida uzbrukuma gadījumā zemessargam saskaņā ar Zemessardzes reglamentu aizauts lietot speciālos līdzekļus vai ieroci.

Zemessargam, pildot Zemessardzes dienestu saskaņā ar reglamentu un komandiera rīkojumu, ir tiesības:

- 1)pārbaudīt personas, kuras tiek turētas aizdomās par likumpārkāpumu izdarīšanu, personību apliecinotus un citus dokumentus, kas nepieciešami tiesību normu ievērošanas pārbaudei, kuru izpildes kontrole un uzraudzība uzdotā attiecīgajai Zemessardzes vienībai;
- 2)aizturēt likumpārkāpējus, lai noskaidrotu viņu personību vai nekavējoties nogādātu policijas iestādē;

3)uz laiku ierobežot vai pārtraukt satiksmi ielās un uz ceļiem, kā arī personu iekļūšanu atsevišķās vietās vai objektos un izkļūšanu no tiem;

- 4)veikt pasākumus noziegumu novēršanai un atklāšanai Zemessardzes dienesta nolikuma noteiktajos gadījumos un kārtībā;
- 5)pildot dienesta uzdevumus, izmantot uzņēmušumu, iestāžu un organizāciju sakaru līdzekļus un transportu, izņemot taksometrus;

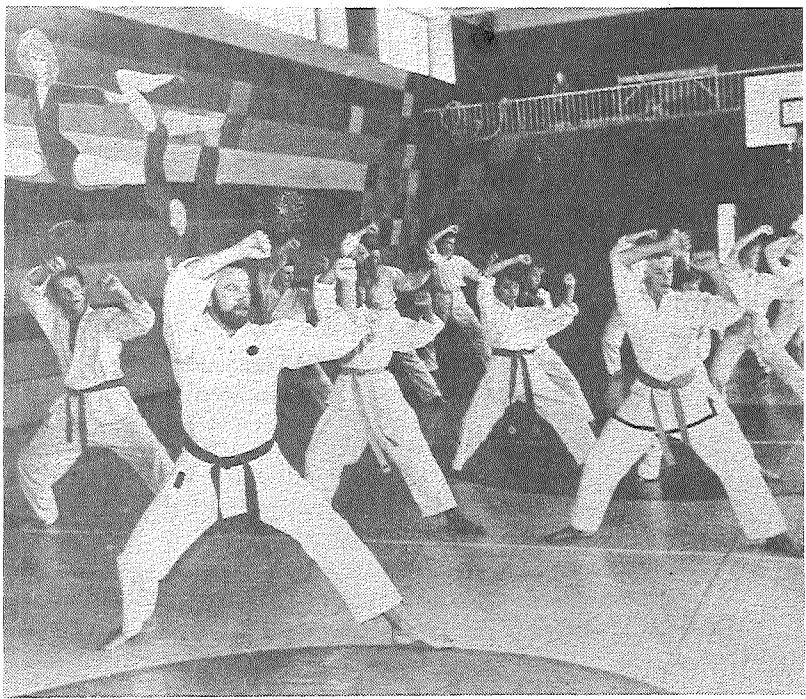
6)nēsāt un lietot ieročus un speciālos līdzekļus, izmantot cīpas pānēmienus Zemessardzes dienesta nolikumā un reglamentos noteiktajos gadījumos un kārtībā.

10.pants

Par Latvijas Republikas likumu neievērošanu, varas vai dienesta stāvokļa jaunprātīgu izmantošanu, dienesta pilnvaru pārsniegšanu vai uzlīcēto pienākumu nepildīšanu zemessargs atbild Latvijas Republikas likumos, Zemessardzes dienesta nolikumā un reglamentos noteiktajā kārtībā.

Ja zemessargs ir saņēmis komandiera pavēli vai rīkojumu, kas ir pretrūkis ar Latvijas Republikas likumu, viņš ievēro likuma prasības.

Apzināta nelikumīgās pavēles vai rīkojuma izpildīšana neatbrīvo zemessargu no atbildības.

13.augustā „Novadniekā” informējām, ka uz Jaunaglonas lauk-saimniecības skolas bāzes no 8. līdz 18.augustam bija organizēta starptautiskā nometne, kurā bija pulcejušies karatisti no Latvijas, Lietuvas un Polijas. Gatavojoties līdzdalībai karatē - šotokan Eiropas čempionātā, kas šī gada beigās notiks Somijā, Tamperē, triju valstu sportisti kopīgi trenējās, krāja fiziskos spēkus, pavadīja brīvo laiku. 16.augustā karatisti savu māku rādīja skatuījiem paraugdemonstrējumos Preiļu kultūras namā.

Lai viņiem labi veicas arī sa-censībā!

* * *

Attēla: nodarbiņu laikā nometne Jaunaglonas lauk-saimniecības skolā.

J.Silicka foto

Būsim godīgi un kulturāli

Kafejnica „Madara” Preiļos pie stadiona ir privātuzņēmums. Tātad - ejams jauns celš un pa jaunam jāstrādā. Neierasti un grūti. Taču darām visu, lai apmeklētāji pie mums justos brīvi, omuligi, lai viņiem būtu patīkami, lai te valdītu kārtība. Prāvās cenas par dzīriem un ēdienu, domājams, - saprotama lieta. Iegādāties retos atspirdzinošos dzīrienus, produktus firmas ēdienu gatavošanai mums nav ne viegli, ne lēti. Bet padomājiet: kur Preiļos var nogaršot fantu, kur var dabūt Šveices firmas saldējumu, kas atbilst pasaules standartam?

Nekur.

Tādēļ ir nepatīkami un apvainojoši, kad „Novadniekā” parādās materiāls, ka ar kafejnīcas „Madara” saldējumu daži esot saindejušies. Taču SES slēdziena nav, tātad - arī pamatojuma par „saindēto” saldējumu nav. Vispirms pamatīgi fakti jāpārbauda, tikai tad, ja tie apstiprinās, jāraksta avīzē.

Un vēl. Mums pārmet, ka kafejnīcā „Madara” neesot kārtības, ka apmeklētāji uzvedoties visai valīgi. Bet tas taču atkarīgs no pašiem apmeklētājiem! Ja Preiļu sabiedrība būs inerta, neies pretī, ja milicija

(policija) stāvēs malā, pie „Madaras” būs kautiņi un viss pārējais nepatīkamais.

Tādēļ aicinu: apmeklējot „Madaru”, būsim godīgi, pieklājīgi, uzvedīsimies kārtīgi. Viss atkarīgs no Jums, jaunkungi un jaunkundzes. Esiet kulturāli! Mēs, kafejnīcas „Madara” nelielais kolektīvs, darām un darīsim visu, lai apmeklētāji pie mums justos labi, omuligi pavadītu savu brīvo laiku. Apstākļi tam ir. Tikai jāprot tos izmantot.

Vitālijs Pastars,
privātuzņēmējs

Par to, kas bijis, jeb „Es atbildu: biedrībās!”

Problēmas, kuras šodien risina jaunie zemnieki, mūsu vecvectevi un vectevi jau ir kādreiz risinājuši. Lai šis risināšanas ceļš nebūtu tik ilgs un sāpīgs, lietderīgi ir atcerēties viņu pieredzi. Viens no asākajiem jautājumiem, ar kuriem jāsaskaras mūsu jaunksaimniekiem, ir lauksaimniecības tehnikas jautājums. Tāpēc, varbūt, atcerēsimies, ko šajā sakārā ir domājuši un darījuši mūsu priekšteči. Šīm jautājumam uzmanība tika pievērsta arī tālaika avīzēs un žurnālos. Viss lielais vairums rakstu autoru, līdzko pieskārās jautājumam par lieļāku un dārgāku mašīnu iegādāšanu un rentablu izmantošanu mazsaimniecībās, spiesti runāt par kopdarbību, zīmējoties uz mašīnu iegādāšanu un to lietošanu.

Kopdarbības apzinās un kopdarbības gribas izkopšanai zemniekiem bija vajadzīgs ilgs audzināšanas darbs. Ūn tāds arī ir bijis.

„Latviešu Avīzes” jau 1854.gada (!) 16.numurā, runādamas par ekselu mašīnu, saka: „Maksā gan 60 sūdr.r., bet kad 5 vai 6 nābūrgi (kaimiņi) naudu samestu un tādu mašīni pirktu, cik tie - pavisam kad gads tīk tukšs no barības kā šīs gads - ar lopu barību labāki ietu cauri līdz jaunai zālei”.

Tas ir viens no pirmajiem, varbūt pat pirmais, tiešs norādījums latviešu zemkopjiem iegādāties mašīnu kopīgi.

Norādījumu uz mašīnu koplietošanu dod „Latviešu Avīzes” arī 1858.gada 22.numurā rakstā „No lauku kopšanas mašīnēm”. Tur atrodam šādu vietu: „Nabaga vīrs nu gān nespēj pie tām kļūt, jo par daudz dārgas, arī tam nederētu, jo par vienu dienu izkultu visu savu labību un visu gadu mašīni velti turētu. Turpretī lielās muižās tā ir pārlieku derīga. Nezinu, kā būtu, kad kāds novads, tādu mantotu un tad uz kādām mājām to novestu un par dienu tās mājas apkūlusi, to vestu atkal uz citām un tā pa kārtām apkultu visu novadu.”

Raksta autors, šķiet, pats gan it kā netic, ka doma par kuļmašīnas kopīgu lietošanu mazajās saimniecībās

jau būtu pietiekoshi reāla, bet teorētiski pie tās viņš jau ir nonācis un ar to ir nācis klajā.

„Mājas Viesis” 1863.gada 16.novembrā raksta: „Zemnieki dažos cīmos sametušies uz vienu roku un visi kopā nopirkūšies dažādus zemkopības rīkus, dārgākus arklus un mašīnes. Visu pirms tie nu prieķi savām vajadzībām izlieto šīs lietas, tad pret maksu arī tapina (aizdod) citiem apkārtējiem zemkopjiem, un tādā vīzē tā peļņa, ko citur kaufināpi un bagāti kungi dzen, kuļamos un citas mašīnes izrēdamī, tā paliek pašu kule. Šo ziņu pasniegdamī atgādinām arī mūsu zemkopjiem, lai to ievērotu un, kur vajadzīgs, kopā samestos, mašīnas iegādāt.”

Šajos vārdos spīd cauri lielāka, nekā 1858.gada rakstā, tīcība iespējai kopīgi lietot mazsaimniecībās kuļmašīnu.

Pārliecināts par kopiegādes un koplietošanas nepieciešamību ir mācītājs Hugo Brānsveigs savā „Draugā un Biedrī” 1868.gada 3.numurā. Tur var lasīt:

„Kur cītreiz cilvēks strādāja, tur ar dienām vairāk liek mašīnām cilvēka darbus nostrādāt. Tā tad cilvēks mašīni taisa par savu kalpu un pats ar dienām vairāk iziet no vērgu kārtas.

Bet mašīnes ir dārgas un visvairāk tādas, kam liels spēks un kas tādēļ lielus labumus padara. Kā tad nu katrais pie tām lielām mantām tiks?

Kā tad zemes kopēji, vai lieli, vai mazi, paspēs sevīm tādas piegādāt? Kā kātris varēs, nopirkt kuļamas, plaujamas un beidzot aramas mašīnas? Es atbildu: biedrībā! Laužu biedrības to piegādās. Laužu biedrības to nopirk. Ko tu viens pats par sevi neiespēsi, to tu iespēsi ar biedrību. Lūk nu, kur jāmācās. Ja tad iekš biedrību ietaisīšanas un iekš biedrību kopšanas neizmācīties, tad tu mūžam visas Dieva svētības nepanāks, bet vārgsi bez gali viens pats par sevi.”

Tie ir joti specīgi vārdi par labu mašīnu koplietošanas biedrībām. Laiķa ziņā tie ir pirmie tādi. Mašīnu koplietošanas propagandā savu artavu devuši arī Indrikis un Pēteris Alunāni un daudzi citi. Tāda darbība nepaliek bez rezultātiem un biedrī-

bas, pirmkārt jau kuļmašīnu kopīgai izmantošanai laukos dibinās.

„Mājas Viesis” 1874.gada 29.novembrā raksta: „Zemnieki dažos cīmos sametušies uz vienu roku un visi kopā nopirkūšies dažādus zemkopības rīkus, dārgākus arklus un mašīnes. Visu pirms tie nu prieķi savām vajadzībām izlieto šīs lietas, tad pret maksu arī tapina (aizdod) citiem apkārtējiem zemkopjiem, un tādā vīzē tā peļņa, ko citur kaufināpi un bagāti kungi dzen, kuļamos un citas mašīnes izrēdamī, tā paliek pašu kule. Šo ziņu pasniegdamī atgādinām arī mūsu zemkopjiem, lai to ievērotu un, kur vajadzīgs, kopā samestos, mašīnas iegādāt.”

„Baltijas Zemkopī” J.Tims rakstā „Māšīnu lietošana saimniecībā” (31./1879.) ieteic mašīnu koplietošanu. Tur starp citu lasām: „Varbūt dažas jautās, vai tad mazgruntniekam pavismā no derīgu mašīnu pirkšanas jāattraujas, ja viņa lauki to nespēj gada laikā diezgan ilgi darbināt? Uz tādu jautājumu es varu atbildēt ar nē. Ja kādas mašīnes derīgums ir atzīts, bet tā tikai tāpēc saimniecībai būtu pārskādi, ka viņa prieķi tās par lielu, tad var vairāk mazgruntnieku kopā tādu mašīni nopirkst un kopā arī lietāt.”

Tālāk J.Tims raksta: „Ja nu neuzticības vai cita iemesla dēļ kaimiņi nevarētu savstarpejīgi vienoties mašīni iegādājot, tad vairāk nekas neatliek, kā iegādāties vajadzīgo mašīni vienam vien uz savu pašu reķīna, ja vien maks un citi apstākļi to atlauj.”

Liekas savstarpejā neuzticībā un nesaticībā ne vienā vietā vien bijusi par šķērslī mašīnu koplietošanas izveidošanai. Vispārējā latv.zemkopiju sapulcē 1910.gadā Rīgā kāds runātājs teicis šādus vārdus: „Starp latviešiem visur redz nevienprātību un šķēršanos; pat kaimiņi savā starpā nespērotas. Daža laba mašīna varētu tikt kopīgi iegādāta, ja tikai būtu vienprātība kaimiņu starpā”. Padomus, kā to var pārvārēt, var atrast Anšmidta rakstā „Vienotiem spēkiem” „Balsī” 1900.gada 48. un 49. numurā. Izvilkumi no šī raksta skan

Jaunie noteikumi bibliotēkās

Šī gada maijā apstiprināti jauni Latvijas Republikas bibliotēku izmantošanas paraugnoteikumi, ar ko gribu iepazīstināt lasītājus.

Tautas bibliotēkas kā nacionālie kultūras centri ar universāliem fonda apkalpo visu vecumu un kategoriju iedzīvotājus bez maksas. Atsevišķi pakalpojumu veidi (kopēšana, reproducēšana, bibliogrāfisko sarakstu sastādīšana, naktis abonements, SBA pasta izdevumu, literatūras piegāde mājās un citi pakalpojumi) būs par maksu.

Pierakstoties bibliotēkā (un katru gadu pārrēģistrējoties), lasītājam jāuzrāda pase vai cits personas dokuments. Pilsoniem, kuri bibliotēkas apkalpojamā mikrorajonā dzīvo uz laiku, ir tiesības izmantot bibliotēkas fondus tikai lasītāvā. Izņēmuma gadījumos viņi var saņemt grāmatas uz mājām pēc drošības naudas iemaksāšanas saņemto iespieddarbu vērtības pilnā apmērā.

Lasītājam līdznešanai izsniedz ne vairāk kā piecus iespieddarbus. Jāievēro iespieddarbu un citu materiālu lietošanas termiņš. Gadījumos, kad bibliotēkas fondos nav lasītājam nepieciešamās literatūras, to pieprasīta no citām bibliotēkām vai SBA kārtā. Retas grāmatas, uzzīpu un citu bieži pieprasītu izdevumu vienīgos eksemplārus uz mājām neizsniedz. Tos var izmantot tikai lasītāvā.

Lasītājs no jauna var saņemt iespieddarbus un citus materiālus tikai tad, kad atnesis iepriekš saņemtos. Termiņu pēc lasītāja līguma var pagarināt, ja materiālus nepieprasī citi. Savukārt, ja daudz pieprasīt iespieddarbus ir tikai vienā eksemplārā, bibliotekāram ir tiesības saisināt tā lietošanas termiņu. Par laikā neatgrieztu iespieddarbu bibliotēkai ir tiesības piedzītīt soda naudu. Lasītājiem, kas nozaudējuši vai sabojājuši kādu bibliotēkas iespieddarbu vai citu materiālu, tas jāaizvieto ar tādu pašu vai saturs ziņā līdzvērtīgu, vai arī jāatlīdzīzna izdevuma cena div-līdz desmitkārtīgā apmērā. Nesamaksāšanas gadījumā šo summu piedzīt ar notārīta kantora starpniecību saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu. Ja laika gaitā kāda izdevuma vērtība augusi, tā cenu nosaka pēc bukinistisku, antikvāristisku izdevumu cenrāžiem, kā arī pēc grāmatu izsoļu katalogiem. Rajona mērogā reta vai nozīmīga nozaudēta iespieddarba cenu var noteikt bibliotēkas vērtēšanas komisija.

I.Batarāga,
rajona galvenās bibliotēkas direktore

zināms, kīldas būs nenovēršamas. Tā reiz gāja ar kādu kopīgi iegādātā ekseļa mašīnu bez iepriekšēja līguma. Viens salasīja vajadzīgo naudu un nopirka krietnu ekseļu mašīnu, pie kurās, zīnāms, visiem piedalījušies biji vienāda dalībā. No iehāsuma gāja lieta loti jauki un kārtīgi, kātrs dabūja mašīnu, cik tiem laikiem biji vajadzīgs, pareizi un kārtīgi. Bet lieta drīz grozījās. Mašīna, saprotams, nevarēja mūžam kalpot. Gadījās sabojājumi un pie vadišanas dažāgabals pat salūza. Nu vajadzēja sasaukt biedrus un kopīgi likt sabojājumu izlabot, vai arī mašīnu kā nederīgu pārdomu līdzīgi izdalīt. Bet to neturēja par vajadzīgu. Tas, kas bija naudu salasījis un mašīnu pircis, ie-domājās līdzīgi Jesavam pirmsdzītības tiesību ieguvīs uz mašīnu un sāka rīkoties patvarīgi, neprasīdams nemaz citu dalībnieku piekrīšanas. Viņš uzkārāja dažādām dalībniekiem visu vānu par mašīnas nodelēšanu un sabojāšanu, pats uz savu reķīnu lika mašīnu daudz maz izlabot un to lietoja pats un viņa tuvākie draugi un radi, kamēr citi dalībnieki kā mašīnas bojātāji tika atstādināti. Kāds pat rau-dzīja tiesas celā dabūt dalību pie minētās mašīnas tālākas lietošanas, bet tā kā sūdzētājam nebija nekādu pierādījumu, ka tam dalībā pie mašīnas, tad tas tika atraidīts. Priežīgs bija šo dalībnieku uzņēmuma sākums, bet bēdīgs bija gals. Vienīgā kīlēda še bija tā, ka dalībnieki nebija taisījuši rakstītu līgumu, pēc kura mašīnu būtu visu dalībnieku kopīpašums.

Beidzot atzīmēsim, ka Kārlis Ulmanis rakstā „Grūtie laiki” (“Zeme”, 2./1912.) saka: „Daudz lietas nebūs vienam pašam pieveicamas vai mazākais nebūs iespējams izvest viņas ar vislābākajiem panākumiem. Un viņam vajadzēs biedroties ar kai-miņiem, viņam vajadzēs pieķerties kopdarbībai.”

Jānis Meijubers,
LARK E ZPI zinātniskais
līdzstrādnieks

Apsveikums no Somijas

Preiļu rajona izpildkomitejas priekšsēdētājam Ilgonim Snikerim.

Dārgie draugi!

Mēs, 1991. gada marta Latvijas referendumā novērotāji no Somijas, vēlamies apsveikt jūs un jūsu personā visus Preiļu rajona viesmīlīgos iedzīvotājus sakārā ar Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu.

Mēs esam lepni un laimīgi par iespēju redzēt jūsu ciešo pārliecību referendumā laikā un ceram uz jūsu valsts un tautas uzplaukumu nākošnē.

Ar stiprām draudzības jūtām mēs sakām kopā ar jums: „Dievs, svēti Latviju!”.

Heikki Eskelinens, Laveli Roempoetti, Pentti Taavitsen

Helsinki, 1991.g.29.augusts

Pensijs kļūs lielākas

Pirms dažām dienām Latvijas Ministru Padome pieņēma lēmumu palielināt pensiju piemaksas. LETA korespondente lūdz republikas sociālās nodrošināšanas ministra vietnieku JĀNI PLATO komentēt šo lēmumu.

- Vispirms gribu teikt, ka nestrādājošajiem pensionāriem tāpēc nevajag utzraudties un kaut kuri skriet ar savām aplieci bām un uzņīmām. Visi pārrēķini tiks izdarīti mūsu ministrijas skaitlošanas centrā. Nu jau septembrī šie cilvēki, es atkārtoju - nestrādājošie pensionāri - saņems "jaunu" pensiju.

Kas tad tajā būs jauns? Piemaksu, kurus apmērs bija 66 rubļi, paredzēts palielināt līdz 130 rubļiem. Tātad minimālais pensijas apmērs, kas agrāk mūsu republikā bija 166 rubļi (kopā ar piemaksu), no 1991. gada septembra būs 230 rubļi - kopā ar 130 rubļus lielo piemaksu.

No kurienes tiks nemti līdzekļi? Tie veidosies valsts apdrošināšanas bužetā no sociālā nodokļa maksājušiem. Šis nodoklis šogad rūpniecības uzņēmumiem palielināts 2,2 reizes, bet kooperatīviem - apmēram sešas reizes, jo tagad visiem darbā devējiem sociālā nodokļa likme ir vienāda.

Sociālās nodrošināšanas ministra vietnieku iztaujāja Nātālija Ivanova, LETA korespondente

Rāda Latgales TV

OTRDIEN, 3.SEPTEMBRĪ plkst.19.00 - Latgales zinas krievu valodā, plkst.19.30 - latgaliešu valodā.

TRESDIEN, 4.SEPTEMBRĪ plkst.19.00 - Latgales Tautas deputātu padomju sesijas.

PIEKTDIEN, 6.SEPTEMBRĪ plkst.19.10 - Latgales zinas krievu valodā, plkst.19.30 - latgaliešu valodā.

SESTDIEN, 7.SEPTEMBRĪ plkst.22.00 - Latgales folkloras svētki Ludzā. Raidījuma atkārtojums.

SVĒTDIEN, 8.SEPTEMBRĪ plkst.21.15 - Latgales televīzijas kultūras programma.

GALVENAIS REDAKTORS PETERIS PIZELIS

Laikrakstā iznāk kopš 1950. gada 29.marta, otrdiennās. Dibinātājs un izdevējs - spēkāds "Avize". Rīga. K. Barona iela 2. Reģistrācijas aplieciņa Nr.0001.

Redakcijas adrese: 223250, Preiļi, Aglonas iela 1. Tālrunis 223055. Datumsālikums, iestājību rāzošanas apjomības „LTTA” Daugavpils tipogrāfija, Valkas iela 1. Oficēspiediens. 2 mosaiķis. Iestājības iestādēlošanai. Mītēns iestājību izdevumam 9191, krievu - 3275.

Pasūtījuma indekss 68169.

Otrdiena, 3.septembris

1.programma

- 17.05 Bērnu muzikālais klubs.
- 17.50 Kopā ar čempioniem.
- 18.05 Cikla „Senu pazīpu ģimenes hronika” reprezentācija.
- 18.30 TZD.
- 18.45 Viedoklis.
- 19.30 Aizrautīgu cilvēku pasaule.
- 19.45 Mākslas filmas „Gardemāriņi, uz priekšu!” 2.sērija.
- 21.00 Laiks.
- 21.40 Tikšanās ar rakstnieku T.Zuljifkarovu.
- 23.05 TZD.
- 23.20 Kanādas kausa izcīņa hokejā. Kanādas izlase - ASV izlase.
- 1.35 Mākslas filmas „Gardemāriņi, uz priekšu!” 2.sērija.
- 2.45 Baletfilma „Acumirkli”.

2.programma

- 17.00 Otrā pasaules kara veterānu tikšanās (PSRS un Vācija).
- 17.30 Ceļš uz pasaules tirgu.
- 18.00 Teleaplaksts „Tālie Austrumi”.
- 18.45 Krievijas parlamenta vēstnesis.
- 19.00 Komponists A.Fatjanovs.
- 19.45 Rāda „Republika”.
- 20.00 Vestis.
- 20.15 Labu nakti, mazuļi!
- 20.30 PSRS tautas deputātu ārkārtas kongressā.
- 22.00 Piektais ritenis.

Trešdiena, 4.septembris

1.programma

- 6.30 Rīts.
- 9.00 Bērnu mūzikas klubs.
- 9.45 Kopā ar čempioniem.
- 10.00 Mākslas filmas „Gardemāriņi, uz priekšu!” 2.sērija.
- 11.10 Multfilma „Dāvinu tev zvaigzni”.
- 11.20 Kanādas kausa izcīņa hokejā. Kanādas izlase - ASV izlase.
- 15.00 TZD.
- 15.15 Mākslas filmas „Komandējums” 2.sērija.
- 16.20 TV dok.filma.
- 16.50 Stunda bēniem.
- 17.50 Biržas pilots.
- 18.00 Multfilmu programma.
- 18.30 TZD.
- 18.45 Planēta.
- 19.30 Aizrautīgu cilvēku pasaule.
- 19.45 Multfilma „Krūzīte”.
- 19.55 Mākslas filmas „Gardemāriņi, uz priekšu!” 3.sērija.
- 21.00 Laiks.
- 21.40 Dok.filmas „Sveta” 1. un 2.filma.
- 23.30 TZD.
- 23.45 Muzikālā prognoze.
- 0.15 Dzeja.
- 1.15 Mākslas filmas „Gardemāriņi, uz priekšu!” 4.sērija.

2.programma

- 7.30 Bridžs. Telebirža.
- 8.00 Rita vingrošana.
- 8.20 A.Pušķina Valsts tēlotājas mākslas muzeja zāles.
- 9.35 Ritmiskā vingrošana.
- 10.05 Spāju valoda.
- 10.35 Lirisks koncerts.
- 11.00 Spāju valoda.
- 11.30 Dok.filmas „Saceļšanās Sabiborā” 1.sērija.
- 12.30 Dzeza mūzikas koncerts.
- 13.30 Mākslas filma „Sveicināti, es atbraucu!”
- 14.35 I.Jiļjinskas lasa ārzemju autoru darbus.
- 17.00 „Sadraudzība” piedāvā. „Ališers Navojs”.
- 18.00 TV dok.filma.
- 18.45 Krievijas parlamenta vēstnesis.
- 19.00 Mult - pulci.
- 19.15 Piestātē vai mājas?
- 20.00 Vestis.
- 20.15 Labu nakti, mazuļi!
- 20.30 PSRS ārkārtas tautas deputātu kongressā.
- 22.00 Piektais ritenis.

Vissavienības TV programma

18.00 Šķautnes.

- 19.00 Vizītkarte.
- 20.00 Vēstis.
- 20.15 Labu nakti, mazuļi!
- 20.30 PSRS tautas deputātu ārkārtas kongressā.
- 22.00 Fila Donahjū programma.
- 23.00 Vēstis.
- 23.15 Izklaidējoša programma „Par anekdoti”.

Ceturtdiena, 5.septembris

1.programma

- 6.30 Rīts.
- 9.05 Stunda bēniem.
- 10.05 Mākslas filmas „Gardemāriņi, uz priekšu!” 3.sērija.
- 11.10 Dok.filma „Sveta”.
- 13.00 Iekšlietu ministrija ziņo...
- 13.15 Lietišķais kurjers.
- 14.15 Telemixs.
- 15.00 TZD.
- 15.10 Mākslas filmas „Komandējums” 3.sērija.
- 16.25 XX gadsimta krievu gleznīcība.
- 16.55 Ekoloģija. Sabiedrība. Cilvēks.
- 17.40 Politiskie dialogi.
- 18.30 TZD.
- 18.45 ...Līdz sešpadsmi un vecākiem.
- 19.30 Aizrautīgu cilvēku pasaule.
- 19.45 Mākslas filmas „Gardemāriņi, uz priekšu!” 4.sērija.
- 21.00 „Laiks”.
- 21.40 Iekšlietu ministrija ziņo...
- 21.55 Opermūzikas zvaigžņu koncerts.
- 23.30 TZD.
- 23.45 Muzikālā prognoze.
- 0.15 Dzeja.
- 1.15 Mākslas filmas „Gardemāriņi, uz priekšu!” 4.sērija.

2.programma

- 7.00 Lietišķa cilvēka rīts.
- 8.00 Rita vingrošana.
- 8.20 Multfilmu programma.
- 8.50 Kinožurnāls.
- 9.00 V.Tokareva. „Starp debesīm un zemi”. Televīzijas uzvedums.
- 10.00 Angļu valoda.
- 10.30 Dok.filmu programma.
- 11.00 Angļu valoda.
- 11.30 Dok.filmas „Saceļšanās Sabiborā” 2.sērija.
- 12.35 Izklaidējoša programma.
- 13.25 Koncertprogramma „Es vaicāju Krieviju”.
- 13.45 Kanādas kausa izcīņa hokejā. Kanādas izlase - Zviedrijas izlase.
- 17.00 ASV čempionāts basketbolā NBA profesionālu komandām.
- 18.00 Izklaidējoša programma.
- 18.40 Filma „Zīda cilpa”.
- 19.10 No „Galvaspīlēšas” līdz „Amerikas balsīm”.
- 19.25 Bez publikācijas.
- 20.00 Vestis.
- 20.15 Labu nakti, mazuļi!
- 20.30 PSRS tautas deputātu ārkārtas kongressā.
- 22.00 Piektais ritenis.

12.00 TZD.

- 12.10 Komerciāla dienasgrāmata.
- 12.25 Muzikāla programma.
- 15.00 TZD.
- 15.10 Uzvarētāji.
- 16.00 Spēlejām operu.
- 16.25 Kanādas kausa izcīņa hokejā. PSRS izlase - Somijas izlase.
- 18.30 TZD.
- 18.45 Cilvēks un likums.
- 19.30 Partneris.
- 20.05 Brīnumu lauks.
- 21.00 Laiks.
- 21.40 ...Un citas programmas.
- 1.10 Kanādas kausa izcīņa hokejā. PSRS izlase - Somijas izlase.

2.programma

- 7.00 Lietišķa cilvēka rīts.
- 8.00 Rita vingrošana.
- 8.20 Multfilmu programma.
- 8.50 Kinožurnāls.
- 9.00 V.Tokareva. „Starp debesīm un zemi”. Televīzijas uzvedums.
- 10.00 Angļu valoda.
- 10.30 Dok.filmu programma.
- 11.00 Angļu valoda.
- 11.30 Dok.filmas „Saceļšanās Sabiborā” 2.sērija.
- 12.35 Izklaidējoša programma.
- 13.25 Koncertprogramma „Es vaicāju Krieviju”.
- 13.45 Kanādas kausa izcīņa hokejā. Kanādas izlase - ASV izlase.
- 17.00 ASV čempionāts basketbolā NBA profesionālu komandām.
- 18.00 Izklaidējoša programma.
- 18.40 Filma „Zīda cilpa”.
- 19.10 No „Galvaspīlēšas” līdz „Amerikas balsīm”.
- 19.25 Bez publikācijas.
- 20.00 Vestis.
- 20.15 Labu nakti, mazuļi!
- 20.30 PSRS tautas deputātu ārkārtas kongressā.
- 22.00 Piektais ritenis.

2.programma

- 8.00 Rita vingrošana.
- 8.20 Spēle KPFSR Valsts pūtēju orkestris.
- 8.35 Pasaulē, kurā mēs dzīvojam.
- 9.30 Sadraudzība.
- 12.00 Plus vienpadsmi.
- 14.00 Filma bēriņi. „Septiņi nelieri stāstīni par pirmo mīlestību”.
- 15.05 Ceļotāju klubs.
- 16.05 Pasaulē bez robežām.
- 16.35 ASV čempionāts NBA profesionālu komandām.
- 17.35 Koncerts.
- 18.00 Dok.filma.
- 18.45 Krievijas parlamenta vēstnesis.
- 19.00 Muzikāla videofilma.
- 20.00 Vestis.
- 20.15 Labu nakti, mazuļi!
- 20.30 N.Gogolis. „Mīrušās dvēseles”. A.Filipenko monoizrāde. 1.dāja.

Svētdiena, 8.septembris

1.programma

- 8.00 Formula S.
- 8.30 TZD.
- 8.45 Sportloto izloze.
- 9.00 Mult.filma „Atdodiet Reksi!”
- 9.15 Rita agrumā.
- 10.00 Tēvzemes sardzē.
- 11.00 Rita zvaigzne.
- 12.00 Ceļotāju klubs.
- 13.00 Lauku dzīve.
- 14.00 Dzied vokālais trio „Relikts”.
- 14.15 Zem „Pi” zīmes.
- 16.00 Maratons - 15.
- 17.00 Pasauļes tautu pasakas.
- 17.05 Mult.filma „Apslepēta manta pamestā vietā”.
- 17.15 Starplautiskā panorāma.
- 18.10 V.Dīsnejs piedāvā...
- 19.00 PSRS čempionāts futbolā. ACSK - Kijevas „Dinamo”.
- 19.50 Šveices TV vakars.
- 21.00 Laiks.
- 21.40 Šveices TV vakara turpinājums.
- 22.30 Futbola apskats.
- 23.20 Šveices TV vakara turpinājums.

2.programma

- 8.00 Rita vingrošana bēriņiem.
- 8.15 Ekrānā - ugunsdrošības dienests.
- 8.45 Dzied A.Petrova.
- 9.00 Veseliba.
- 9.30 Sadraudzība.
- 12.00 Fila Donahjū programma.
- 12.50 M.Cvetajevas vasara.
- 13.10 Leļļu teātra izrāde.
- 14.00 Kanādas kausa izcīņa hokejā. PSRS izlase - ASV izlase.
- 16.00 Rjabova. „Svētā zeme”.
- 16.30 Eiropas čempionāts volejbolā vīriešiem. PSRS izlase - Zviedrijas izlase.
- 17.15 Dok.filma „Rekviēms māritēm”.
- 17.45 V.A.Mocarts. Dejas no operas „Idomejs”.
- 18.00 Šveitās un mūžīgais.
- 18.30 Tautiešu kongresa pēcvārds.
- 19.15 Bērnu izklaidējoša programma.
- 20.00 Vestis.
- 20.15 Labu nakti, mazuļi!
- 20.30 N.Gogolis. „Mīrušās dvēseles”. A.Filipenko monoizrāde. 2.dāja.
- 21.15 Dok.filma.</

Saulainas un skaistas šis vasaras dienas aizritēja jaunajiem ūdensslēpotājiem, viņu treneriem pie Eikša ezera. Pēdējos gados Jāņa Kokina vadībā, ar viņa izdomu, talantu un roku prasmi izveidota lieliska sporta bāze ar ģērbtuvēm, saunu, atpūtas telpām, kuteru remonta darbnīcām un citām arhitektoniski interesantām un praktiskām pēc būtības ēkām. Te nereti ciemiņi ir atbraucēji no tāliem novadiem, no ārzmēm.

***

Attēlā: J.Kokins (centrā) ar saviem palīgiem un bērniem, kuri ierodas trenēties aizraujošajā sportā.

A.Mežmaņa foto

Vieglatlēti lūdz palīdzību

Laikā, kad spēcīgākie vieglatlēti pulcējušies Tokijā uz trešo pasaules čempionātu, ieskaņīsimies mūsu rajona labāko sportistu vasaras startos un padomāsim: kāpēc gan uz nākošo čempionātu Latvijas izlases sastāvā neverētu doties arī kāds mūsu rajonā audzis un trenējies sportists?

Šķiet visreālāk tas sasniedzams soļošanas disciplīnās. Trešo gadu pēc kārtas izcīnīts Helsinku Olimpiādes dalībnieka Pētera Zeltiņa kauss labākajai republikas soļotāju komandai. Lielisku rajona rekordu uzstādīja (3 km) Kristine Erte - 15 min. 53,1 sek. Pirmie savās vecuma grupās bija arī Aivars Salenieks un Normunds Izvāns.

Sarežģīta bija aizķūšana uz soļošanas kluba astotās kārtas sacensībām Alūksnē. Jāatzīmē mūsu vecmeistara Gunāra Mikuļa izcīnītā otrā vieta 5 kilometru distāncē veterāniem. Viņš ierindojās tūlīt aiz pasaules veterānu čempionāta bronzas medaļas ieguvēja Zigurda Irbes. Otrais 5 kilometru soļošanā (junioriem) finišēja Vjačeslavs Grigorjevs - 23 min. 16 sek. Un tad arī gada galvenais starts - republikas čempionāts, kurā Normunds Izvāns izcīnīja sudraba medaļu 20 kilometru soļošanā, bet Vjačeslavs Grigorjevs pirmo reizi plearaušo konkurenči izcīnīja bronzas medaļu un bija labākais starp junioriem. Rezultāti attiecīgi 1 stunda 40 min. 34 sek. un 1 stunda 42 min. 06 sek.

Daudzi sporta draugi droši vien zina, ka Normundam bija iespēja piedalīties Anglijas klubu meistarsacīkstēs, kur viņš izcīnīja 3.vietu 20 kilometru soļošanā ar rezultātu 1 stunda 33 min. 16 sek. Šajās dienās viņam atkal jādodas uz daudzdienu soļojumu Šveicē. Cеру, ka straptautisko startu iespējas pavismā drīz kļūs realitāte arī mūsu jaunajiem soļotājiem.

Republikas "smago" vīru konkurenčē (mešanas disciplīnas) nu jau stabilu vietu ieņem Jānis Māsāns.

No 3. līdz 9.septembrim
Preiļos darbosies
atrakcija

"Motovertikāle".

Programmā: akrobātiski
brauciens ar
motocikliem pa
vertikālu sienu.

Programmu rāda

kaskadier Olegs

Tomaks un Jurijs

Jeremejevs.

Atrakcija darbosies no
plkst.8.00 līdz 20.00

Preiļos, laukumā pie
sadzīves pakalpojumu
nama.

Šovasar viņš izcīnīja divkārtēja sporta biedrības „Vārpa” čempiona titulu gan lodes grūšanā, gan diska mešanā. Viņš izpildīja sporta meistara normatīvu lodes grūšanā. Republikas atklātajā čempionātā, piedaloties arī kaimiņvalstis Lietuvas sportistiem, Jānis izcīnīja bronzas medaļu diska mešanā - 46 metri 18 centimetri, bet lodes grūšanā 4.vietu ar rezultātu 16 metri 18 centimetri. Visbeidzot jāpiebilst, ka jau septembrī Jānis uzsāk trenera gaitas sporta klubā „Ceriba”.

Skrejējiem vasaras galvenais notikums bija Rīgas pirmais starptautiskais maratons. No mūsu rajona piedalījās septiņi vīri. Jā, pieteikušies bija vairāk, bet ne visiem pietika dūšas iziet uz startu. Kā jau skrejēju klubu prezidentam pieklājas, L.Valdonis bija ātrākais no mūsu rajona sportistiem. Viņa uzrādītais laiks - 2 stundas 58 min. 30 sek. Lielu pārsteigumu visiem sagādāja Aglonas internātskolas audzēknis Valdis Ukins, kurš junioru konkurencē izcīnīja 2.vietu (3 stundas 11 min. 31 sek.) un vērtīgu balvu. No mūsu rajona skrejējiem neapšaubāmi labākais ir Ivars Zeltiņš, kurš no starta maratonā atteicās, jo visus spēkus veltīja republikas čempionātam. Un ne velti, jo 5000 metru distāncē junioriem izcīnīja sudraba medaļu (16 min. 20,2 sek.), palaizdams priekšā tikai Lietuvas skrejēju.

Kamēr mūsu jaunie kļusībā sapņo par startu pasaules mēroga sacensībās, veterāni jau sporto. Līvāniem Mārīte Kozlovska pasaules veterānu čempionātā Somijā, kas notika Turku pilsētā, tālēkšanā aizlēca 4 metrus 42 centimetrus un ierindojās 11.vietā, bet 100 metrus noskrēja 13,9 sekundēs un bija 19.vietā. Mārītei tas nav pirmsākums starptautiskais starts, jo pagājušajā gadā Ungārijā, kur arī notika pasaules veterānu čempionāts, viņai bija astotā vieta tālēkšanā. Viņa paguva kļūt arī par PSRS valsts

čempioni. Republikas veterānu čempionātā šogad bija pirmā 100 metru distancē un tālēkšanā. Trešo vietu soļošanā ieguva Mikulis, arī pretendējot uz sacensībos pasaules čempionātā, kas šogad viņam neizdevās. Nākošgad sporta veterāni dosies uz Eiropas čempionātu Norvēģijā. Domājams, ka starp tiem būs arī mūsu rajona vieglatlēti.

Apskatu ar to varētu arī beigt, ja vien situācija, kas arvien uzskatāmāk veidojas ap vieglatlētiku, neliktu griezties pie rajona naudīgajiem vīriem. Slikti tas vai labi, šoreiz neiedzīlnāsimies, bet visus pēdejos gados tikai un vienīgi „Vārpa” atbalstīja šo sporta veidu. Biedrības padomē mēs saņēmām labvēlības statusu, jo tā risināja inventāra iegādes un komandu nosūtīšanas jautājumus. Pašlaik situācija ir kardināli mainījusies, jo „Vārpa” novesta (!) uz iznīcības robežas. Rajona izpildkomitejas vadība Vairas Vucānes personā atsakās pārskaitīt vieglatlētikai paredzētos līdzekļu uz „Vārpa” rajona padomi. Šādā situācijā uz visām šīm minētajām un neminētajām sacensībām (izņemot, protams, veterānum), esam braukuši par savu naudu. Ne manas, ne manu audzēkņu finansiālās iespējas nav tik spīdošas, lai to varētu atlauties arī turpmāk.

Līdzīga situācija bija gada sākumā. Tad mūs glāba Līvānu pilsētas, es teiku, uzņēmējs un sporta entuziasts Juris Mazurs. Pateicoties viņam, mēs augu ziemu varējām piedalīties sacensībās. Varbūt arī tagad (iekams priekšniecība spītējus) rajonā ir kāds uzņēmums, kurš mūs atbalstīs. Ja šādi uzņēmumi vai materiāli situēti cilvēki ir, lūdzam naudu pārskaitīt Agrorūpniecīkās bankas Preiļu nodalā, norēķinu konts Nr. 000700007, LSB „Vārpa” Preiļu rajona padomei.

Jāzeps Lazdāns, lauku sporta biedrības „Vārpa” vieglatlētikas treneris

Cienījamie rajona iedzīvotāji!

Septembrī pret taloniem pārdots šādas pārtikas preces un tabakas izstrādājumus:

- talons Nr.4 (putraimi) - 1 kg;
- talons Nr.2 (milti) - 1 kg (I šķ. vai augstākā labuma);
- talons Nr.5 (makaronu izstrādājumi) - 0,5 kg;
- talons Nr.9 (alkoholiskie dzērieni) - 1 pudele;
- talons Nr.9 (tabakas izstrādājumi) - 7 paciņas;
- talons Nr.13 - 1 kg sāls ceturksni (lauku iedzīvotājiem papildus 5 kg uz vienu ģimeni);
- talons „Kafija” - 0,5 kg pupiņu vai 100 g šķīstošās kafijas;
- talons Nr.9 un Nr.10 - 1 kg cukura pret katru talonu.

Rūpniecības preces izsniegts pret šādiem taloniem:

- talons Nr.2 - vīriešu zeķes, bērnu zeķes vai zeķbikses;
- talons Nr.3,4 - vīriešu, sieviešu, bērnu veļa;
- talons Nr.5 - bērnu, vīriešu virskrekli;
- talons Nr.8 - elektrospuldzes;
- talons Nr.12 - bērnu zeķes;
- talons Nr.14 - vīriešu, bērnu, sieviešu apakšbikses;
- talons Nr.15 - vīriešu zeķes.

Priekšrocības preču iegādei pret taloniem ir rajona paju biedriem.

Pēc tevis sirds tēt, sauks un sauks,

„Vārpa” vieglatlētikas treneris

Preiļu valsts sakaru uzņēmumam

darbam Līvānu iecirknī
vajadzīgi

strādnieki sakaru līniju
celtniecībai un apkopei.
Pieteikties iecirknī. Tālrunis
44297.

15.septembrī stāsies
spēkā Preiļu rajona
bibliotēkās jaunie
lietošanas noteikumi.

Valūtekvivalenti dārzā!

Stādmateriāla apgāde.
Konsultācijas.

Tālrunis Rīgā:628632.Latvijas
republikāniskā korporācija
"Reliks".

Ik vasaru viņš saziežs zili,
Vien tevi nesatīks dzimtenes sili.
C.Dinere
Izsakām līdzjūtību piederīgajiem
un tuviniekiem sakarā ar mežsarga
JĀNA MITRĒVICA nāvi.

Līvānu virsmežniecības un
Līvānu mežniecības kolektīvi

Briņīšos ziedos vēl mirdzēja
pjava,
Vasara kvēloja mākopu krokās,
Kad jau kā svecīte dzīvība tava
Izkusa slimības karstajās rokās.
J.Ziemeļneiks
Izsakām līdzjūtību Marijai Vaivo-
dei sakarā ar BRĀLA nāvi.
Preiļu „Lauktechnikas”
specdarbnīcu kolektīvs

Pēc tevis sirds tēt, sauks un sauks,
Un velti taujās,kur tu esi?

Esam kopā ar Skaidriņi un Jāni,TĒTI smiltājā pavadot.
Jaunsilavu skolas 2.un 3. klašu
skolēni,audzinātājas un vecāki

Un galu galā - kas ir mūžs?
Viens dzīpīrs laika likteņpūrā -
Viens mūrķis un jau vēsums pūš
No neatgnežamības jūras.
O.Vāciets

Izsakām līdzjūtību Ilzei Bičkov-
skai sakarā ar VIRA pāragro nāvi.
LSF 4.ceha kolektīvs

Paliek tikai miglas svītra..
Sastingst aizdomāta doma,
Sastingst nedarīt darbi...
A.Grigulis
Sērojam par mūsu darba biedra
VALENTINA BIČKOVSKA pāragro
nāvi un izsakām līdzjūtību piederī-
gajiem.

LSF kolektīvs

Pārdod

darba zīrgus Preiļos, Brīvības ielā 27-1;

* * *

steidzīgi pusi lauku mājas. Zvanīt 21329 pēc plkst.21.00;

* * *

klavieres. Tālrunis 21569;

* * *

govi. Tālrunis 52544;

* * *

automobili „Zaporozec”. Zvanīt 23476;

* * *

lēti timotiņa un bastarda ābolina

sēklu maišījumu Rauniešu pagas-

tā.P.Skutelis;

* * *

garāžu Līvānos.Zvanīt pa tālruni

52465;

garāžu Līvānos.Zvanīt pa tālruni

52465.

Pērk

apbūves gabalu, var būt arī ie-
sakta māja, Līvānos. Zvanīt 43426;

* * *

svaigu cūkgalu. Cena 10 rb/ par
kg. Zvanīt Jēkabpils 30910.

ASOCIĀCIJA "KOKS" maina

kombinētos,četru operāciju
koka apstrādes darbgaldus
(zāģēšana,ēvelēšana,kaļšana,
frēzēšana) pret skuju koku
materiālām.

Tuvākas ziņas pa tālruni
43072.

Vai dzīvība ar mani joko?
Tik isā laikā nevar spēt
Ne savu rudzu lauku nokopt
Ne milestību izmīlēt.

I.Ziedonis

Izsakām patiesus līdzjūtību piederī-
gajiem,uz mūžu atvadoties no
VLADISLAVA PRUSAKA.

MRZS „Jaunaglona” kolektīvs

Cik grūti ticēt,ka nekad vairs dzīvē
Mūms neiznāks ar tevi parunāt.
Bez tevis dienas uzausīs un dzīsīs.
Bez tevis vasarai būs jāaižiet.

I.Mežnora

Kad pāragni satumsusi mūsu de-
putātā JĀNA ROMANOVSKA mūža
diena,sāpēs esam līdzās tuviniekiem.